

પ્રથમ પાઠની ચોપડી

૫૦૭

પ્રથમ પાઠની ચોપડી.

સુભદ્રાતી ચૈત્રી દોરણના વિદ્યાર્થીઓને
સારું.

પાંચી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
આચાર્ય હરભાઈ ચૈત્રી
(આમ તો જ્યાં સુધી હોવાથી પર.)

(ગાંધી)

અમદાવાદમાં

ગાંધીજીએ કાલદીઓળના સામે શા. હિરાભાઈ
કુળસાના મકાનમાં ચંદ્રોદય છાપખાનામાં
પેનાબરદાસ ત્રિભાવનદાસે છાપી,

સને ૧૮૭૩—સંવત ૧૯૨૬

(સમજા હક સ્વાધીન રાખ્યા છે.)

કિંમત ૧૧ આનો

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

(ગુજરાત કોપીરાઈટ વિભાગ)

અનુક્રમાંક ૬૭૭ કિંમત

ગ્રંથનામ પ્રથમ પાઠની ચૌપડી

વર્ગાંક

સુ યના.

ખાજકે પ્રથમ નિશાઃ નાં હાખલ પાપ તારે લેએને શોડા વ-
પત આફતીનું સાંન આપવું, ૧ શોડા વખત એકમ પાટે કરાવવા.

આફતી ઓળખવા ૧૦૫૫ અને એકમ શોડા આપવું એક-
મ મેરતાછએ તેમને બાં શિખવવા ખાખત પ્રથમ કહતી અંચવી સુ

ડીના લેવે (૦) આક... ૧ તાં શિખવી કહેવું કે એનું નામ મીંડુ. તે
કાકતાં આનડ્યા પછી શોડા નેવો ઉભા શોડા (૧) કાકતાં શિખવવું.

આ બે આકાર કાકતાં આપવું એટલે મેરતાછએ કાળા પાટી આપર આ-
૧૦૫ કાકી છોકરાને પૂછવું કે આનું નામ શું? છોકરા કહેશે કે

એની નામે (૧) ઉભા શોડા મેળવી કાકીએ તારે એકડેએક

કો આ પ્રમાણે એકડેએક લખા. એકડેએક લખતાં આપવું

મને મેરતાછએ બમડેએનું સાંન પણ એવીજ સમગ્રણથી આ-
૧૦૫ સુધી લખવાં શિખવવું.

આંકનાં નેટવું મુજાકાર ભાગાકારને માટે સાંન આપેલું છે લેટ-
સ્વાળા, બાદબાકીને માટે નથી પણ ખરે જોતાં છોકરાંઓને સર

બાદબાકીનું સાંન પ્રથમ કોવું જોઈએ માટે આંકના પાઝની જોડે
૧૦૫ના કોઠા હાખલ કર્યા છે તે આંકની સાથે પાટે કરાવવા પછી તે
૧૦૫ અર્થમેટીકન પંચની અગર કાંકરાની મલલવડે તે કોઠા સમગ્રણવા.

ચોપડીનું કદ મોટું પાછું જવાની ધારનીને સીધે પાઝની નિચે પ
લાકાં વિચેરના મનેપાળ્ય મજાંજાં ઓછાં આપેલાં છે તેટલાંજ અમલે એ

(:)

મ નહી સમજતાં ખીજાં તેવાં નવાં મનાવી મેડેતાજીએ માટેથી પૂછ
પરંતુ પૂછતી વખતે ઘણીજ સાવચેત રાખી છોકરાં નેટલું અને
ચીતે શિખી ગયા હોય તેટલું ને તેવી પીતના ધારણ ઉપર પૂછવું
એ પણ તેઓના શક્તિ ઉપરાંત જયુ હિ. તેમજ પ્રથમ તેઓના
આર શક્તિ ખૂબીયવાના વિચારથી એક મ તેઓના મનપર વધારે
જો મુકવો નહિ.

દરેક આંક નીચે એ પ્રકારનાં ગાળપત્ર મુકેલાં છે. પહેલા પ્ર
કારમાં પત્રોમાં ખાખત છે, અને ખીજામાં ૦ ખાખત છે.

દરેક પ્રકારમાં પણ ત્રણ વિભાગ રલા છે.

જોખાણના, સમજાણના અને લખાણના. એ મુજબ પહેલા
કારમાં છે. અને જોખાણનાં, સમજાણનાં અને ગણવાનાં એ
કારનાં વિભાગ છે.

છોકરાઓને એકવીશાં અને કઠાની આકૃતિનું જ્ઞાન થય
કઠાની માફક મૂળાક્ષર લખતાં શિખવાયે તે સાર છે.

ખાળખાધી મૂળાક્ષર ઉપરથી ગુજરાતી મૂળાક્ષર થયલાં
પ્રથમ ખાળખાધી મૂળાક્ષરનું જ્ઞાન આપવું જોઈએ. પરંતુ ખાળખા
ળાક્ષર લખતાં કલગ વારંવાર ઉઠાવવી પડે તે છોકરાંઓને ધણું
ત્રાજે એટલુંજ નહિ પણ તેની સાથે કુટાળી જાય માટે ગુજરાતી
ક્ષર સરળ અને સહેલા છે, અને ગુજરાતી લોકોને પ્રથમ ગુજરાતી
ન હોવું જોઈએ. માટે પ્રથમ ગુજરાતી મૂળાક્ષર શિખવ્યા પછી ખાળ
ખા મૂળાક્ષરનું જ્ઞાન આપવું.

અમ.

(૧૦)

૧૧ ૧	૧૨ ૨	૧૩ ૩	૧૪ ૪	૧૫ ૫	૧૬ ૬	૧૭ ૭
૨૧ ૨	૨૨ ૪	૨૩ ૬	૨૪ ૮	૨૫ ૧૦	૨૬ ૧૨	૨૭ ૧૪
૩૧ ૩	૩૨ ૬	૩૩ ૮	૩૪ ૧૦	૩૫ ૧૨	૩૬ ૧૪	૩૭ ૧૬
૪૧ ૪	૪૨ ૮	૪૩ ૧૦	૪૪ ૧૨	૪૫ ૧૪	૪૬ ૧૬	૪૭ ૧૮
૫૧ ૫	૫૨ ૧૦	૫૩ ૧૨	૫૪ ૧૪	૫૫ ૧૬	૫૬ ૧૮	૫૭ ૨૦
૬૧ ૬	૬૨ ૧૨	૬૩ ૧૪	૬૪ ૧૬	૬૫ ૧૮	૬૬ ૨૦	૬૭ ૨૨
૭૧ ૭	૭૨ ૧૪	૭૩ ૧૬	૭૪ ૧૮	૭૫ ૨૦	૭૬ ૨૨	૭૭ ૨૪
૮૧ ૮	૮૨ ૧૬	૮૩ ૧૮	૮૪ ૨૦	૮૫ ૨૨	૮૬ ૨૪	૮૭ ૨૬
૯૧ ૯	૯૨ ૧૮	૯૩ ૨૦	૯૪ ૨૨	૯૫ ૨૪	૯૬ ૨૬	૯૭ ૨૮
૧૦ ૧૦	૧૦૨ ૨૦	૧૦૩ ૨૨	૧૦૪ ૨૪	૧૦૫ ૨૬	૧૦૬ ૨૮	૧૦૭ ૩૦

૧૮ ૮	૧૯ ૯	૨૦ ૧૦
૨૮ ૧૬	૨૯ ૧૮	૩૦ ૨૦
૩૮ ૨૪	૩૯ ૨૭	૪૦ ૩૦
૪૮ ૩૨	૪૯ ૩૬	૫૦ ૪૦
૫૮ ૪૦	૫૯ ૪૫	૬૦ ૪૫
૬૮ ૪૮	૬૯ ૫૪	૭૦ ૫૦
૭૮ ૫૬	૭૯ ૬૩	૮૦ ૬૦
૮૮ ૬૪	૮૯ ૭૨	૯૦ ૬૦
૯૮ ૭૨	૯૯ ૮૧	૧૦૦ ૬૦
૧૦૮ ૮૦	૧૦૯ ૮૦	૧૧૦ ૧૦૦

પાછલા પાઠમાં એક પછી એક
એ અનુક્રમ પ્રમાણે હાકરાઓને બા-
બતાં શીખવવાનો ગદ્યાવશ પાડેલા છે
આરંભે મૂળાણએ એ અનુક્રમ પ્રમાણે
સમજાવ્યાથી અર્થ મેટીકન પંચની અ-
સર કાંકરાની મદદપડે (૧૦૦) મુખી ગ-
ણતાં શીખવયું.

અનો પળ.

ગણાણનાં.

અગણાણનાં.

ગણાણનાં.

૧ સાત ફુ ?

૧ એક કેમ લખાય ?

૧ મોઢ લખા.

૨ નવે, નવે ?

૨ એકવાઝી કેમ લખાય ?

૨ એકવાઝી લખા.

૩ સાત, પછી ?

સાતમાં એક નાખીએ
આરંભ કેટલા પા ?

સાત ને એક, આઠ,
ગણી ખતાવો ?

૨ મેડ, બી ?

નેવુંમાં એક નાખીએ
આરંભ કેટલા પા ?

નેવું ને એક એકાણું
ગણી ખતાવો

હા. મગન તારા વર્ગમાં કેટલા હાકરા છે તે ગણીને કહે ?

૧ ગણાવતી અને પછી પાપને વર્ગમાં અર્થ મેટીકન પંચ કાઠર રાખવું.

અગ્રી આરા.

(૪)

૧૧	૧	૧૧	૧૨	૧	૧૨	૧૩	૧	૧૩	૧૪	૧	૧૪	૧૫	૧	૧૫	૧૬	૧	૧૬
૧૧	૨	૨૨	૧૨	૨	૨૪	૧૩	૨	૨૬	૧૪	૨	૨૮	૧૫	૨	૩૦	૧૬	૨	૩૨
૧૧	૩	૩૩	૧૨	૩	૩૬	૧૩	૩	૩૯	૧૪	૩	૪૨	૧૫	૩	૪૫	૧૬	૩	૪૮
૧૧	૪	૪૪	૧૨	૪	૪૮	૧૩	૪	૫૨	૧૪	૪	૫૬	૧૫	૪	૬૦	૧૬	૪	૬૪
૧૧	૫	૫૫	૧૨	૫	૫૦	૧૩	૫	૫૫	૧૪	૫	૬૦	૧૫	૫	૬૫	૧૬	૫	૭૦
૧૧	૬	૬૬	૧૨	૬	૭૦	૧૩	૬	૭૬	૧૪	૬	૮૦	૧૫	૬	૮૫	૧૬	૬	૯૦
૧૧	૭	૭૭	૧૨	૭	૮૪	૧૩	૭	૯૦	૧૪	૭	૯૬	૧૫	૭	૧૦૦	૧૬	૭	૧૦૪
૧૧	૮	૮૮	૧૨	૮	૯૬	૧૩	૮	૧૦૪	૧૪	૮	૧૧૨	૧૫	૮	૧૨૦	૧૬	૮	૧૨૪
૧૧	૯	૯૯	૧૨	૯	૧૦૬	૧૩	૯	૧૧૭	૧૪	૯	૧૨૬	૧૫	૯	૧૩૫	૧૬	૯	૧૪૦
૧૧	૧૦	૧૦૧	૧૨	૧૦	૧૨૦	૧૩	૧૦	૧૩૦	૧૪	૧૦	૧૪૦	૧૫	૧૦	૧૫૦	૧૬	૧૦	૧૬૦

મનોયલ.

૧ પંદર પંચા? ૧ પંચોતેર કેમ લખાય? ૧ પંચોતેર લખો.
 ૨ સતર નપા? ૨ ત્રેપનસો કેમ લખાય? ૨ ત્રેપનસો લખો.
 જા. છોટા, માઝી પાસે (૧) ગ્રેર (૩) જમકુળ અને (૧) કેળુ છે. ત્યાં
 કે અધા મળીને માઝી પાસે કેટલાં વનાં કહેવાય? જા. ૫

૨૧	૧	૨૧	૨૨	૧	૨૨	૨૩	૧	૨૩	૨૪	૧	૨૪	૨૫	૧	૨૫	૨૬	૧	૨૬
૨૧	૨	૪૨	૨૨	૨	૪૪	૨૩	૨	૪૬	૨૪	૨	૪૮	૨૫	૨	૫૦	૨૬	૨	૫૨
૨૧	૩	૬૩	૨૨	૩	૬૬	૨૩	૩	૬૯	૨૪	૩	૭૨	૨૫	૩	૭૫	૨૬	૩	૭૮
૨૧	૪	૮૪	૨૨	૪	૮૮	૨૩	૪	૯૨	૨૪	૪	૯૬	૨૫	૪	૧૦૦	૨૬	૪	૧૦૪
૨૧	૫	૧૦૫	૨૨	૫	૧૧૦	૨૩	૫	૧૧૫	૨૪	૫	૧૨૦	૨૫	૫	૧૨૫	૨૬	૫	૧૩૦
૨૧	૬	૧૨૬	૨૨	૬	૧૩૨	૨૩	૬	૧૩૮	૨૪	૬	૧૪૪	૨૫	૬	૧૫૦	૨૬	૬	૧૫૬
૨૧	૭	૧૪૭	૨૨	૭	૧૫૪	૨૩	૭	૧૬૧	૨૪	૭	૧૬૮	૨૫	૭	૧૭૫	૨૬	૭	૧૮૨
૨૧	૮	૧૬૮	૨૨	૮	૧૭૬	૨૩	૮	૧૮૪	૨૪	૮	૧૯૨	૨૫	૮	૨૦૦	૨૬	૮	૨૦૮
૨૧	૯	૧૮૯	૨૨	૯	૧૯૮	૨૩	૯	૨૦૭	૨૪	૯	૨૧૬	૨૫	૯	૨૨૫	૨૬	૯	૨૩૪
૨૧	૧૦	૨૧૦	૨૨	૧૦	૨૨૦	૨૩	૧૦	૨૩૦	૨૪	૧૦	૨૪૦	૨૫	૧૦	૨૫૦	૨૬	૧૦	૨૬૦

મનોયલ.

૧ ચોવી, છક? ૧ ચુગળસો કેમ લખાય? ૧ ચુગળસો લખો.
 ૨ જોગળગ્રી, સતાંખેર ખતિસોતેર કેમ લખાય? ૨ ખતિસોતેર લખો.
 જા. હાંસો તારા ધરમાં (૨) બળદ (૫) ભેંસ અને (૧) ગાય છે ત્યાં
 કે અધા મળીને તારા ધરમાં કેટલાં દોર કહેવાય? જા. ૮

(૧)

સરવાળાનો કાગળ

૧૭ ૧ ૧૭	૧૮ ૧ ૧૮	૧૯ ૧ ૧૯	૨૦ ૧ ૨૦	૧ ન ૧,	૨.
૧૭ ૨ ૩૪	૧૮ ૨ ૩૪	૧૯ ૨ ૩૪	૨૦ ૨ ૪૦	૧ ન ૨,	૩.
૧૭ ૩ ૫૧	૧૮ ૩ ૫૧	૧૯ ૩ ૫૧	૨૦ ૩ ૬૦	૧ ન ૩,	૪.
૧૭ ૪ ૬૮	૧૮ ૪ ૬૮	૧૯ ૪ ૬૮	૨૦ ૪ ૮૦	૧ ન ૪,	૫.
૧૭ ૫ ૮૫	૧૮ ૫ ૮૫	૧૯ ૫ ૮૫	૨૦ ૫ ૧૦૦	૧ ન ૫,	૬.
૧૭ ૬ ૧૦૨	૧૮ ૬ ૧૦૨	૧૯ ૬ ૧૦૨	૨૦ ૬ ૧૨૦	૧ ન ૬,	૭.
૧૭ ૭ ૧૧૯	૧૮ ૭ ૧૧૯	૧૯ ૭ ૧૧૯	૨૦ ૭ ૧૪૦	૧ ન ૭,	૮.
૧૭ ૮ ૧૩૬	૧૮ ૮ ૧૩૬	૧૯ ૮ ૧૩૬	૨૦ ૮ ૧૬૦	૧ ન ૮,	૯.
૧૭ ૯ ૧૫૩	૧૮ ૯ ૧૫૩	૧૯ ૯ ૧૫૩	૨૦ ૯ ૧૮૦	૧ ન ૯,	૧૦.
૧૭૧૦ ૧૭૦	૧૮૧૦ ૧૮૦	૧૯૧૦ ૧૯૦	૨૦૧૦ ૨૦૦	૧ ન ૧	૧૧.

મનોપલ.

૧ આઠ, ને એક?

નવમાંથી એક કાઢી ના

નવમાંથી એક કાઢી

પૂર્વે આઠ કેટલા રહે

ને આઠ નવમાંથી.

૨૭ ૧ ૨૭	૨૮ ૧ ૨૮	૨૯ ૧ ૨૯	૩૦ ૧ ૩૦	૨ ન ૧,	૩.
૨૭ ૨ ૫૪	૨૮ ૨ ૫૪	૨૯ ૨ ૫૪	૩૦ ૨ ૬૦	૨ ન ૨,	૪.
૨૭ ૩ ૮૧	૨૮ ૩ ૮૧	૨૯ ૩ ૮૧	૩૦ ૩ ૯૦	૨ ન ૩,	૫.
૨૭ ૪ ૧૦૮	૨૮ ૪ ૧૦૮	૨૯ ૪ ૧૦૮	૩૦ ૪ ૧૨૦	૨ ન ૪,	૬.
૨૭ ૫ ૧૩૫	૨૮ ૫ ૧૩૫	૨૯ ૫ ૧૩૫	૩૦ ૫ ૧૫૦	૨ ન ૫,	૭.
૨૭ ૬ ૧૬૨	૨૮ ૬ ૧૬૨	૨૯ ૬ ૧૬૨	૩૦ ૬ ૧૮૦	૨ ન ૬,	૮.
૨૭ ૭ ૧૮૯	૨૮ ૭ ૧૮૯	૨૯ ૭ ૧૮૯	૩૦ ૭ ૨૧૦	૨ ન ૭,	૯.
૨૭ ૮ ૨૧૬	૨૮ ૮ ૨૧૬	૨૯ ૮ ૨૧૬	૩૦ ૮ ૨૪૦	૨ ન ૮,	૧૦.
૨૭ ૯ ૨૪૩	૨૮ ૯ ૨૪૩	૨૯ ૯ ૨૪૩	૩૦ ૯ ૨૭૦	૨ ન ૯,	૧૧.
૨૭૧૦ ૨૭૦	૨૮૧૦ ૨૮૦	૨૯૧૦ ૨૯૦	૩૦૧૦ ૩૦૦	૨ ન ૧૦,	૧૨.

મનોપલ.

૧ બે, ને નવ?

બેમાં કેટલા નાખીએ

બે, તે નવ, અબી આ

તારે અગીઆર પાંચ

૨ ગણી ખતાવો.

દા. છત્રન પાસે (૭) જમકુળ હતાં તેમાંથી (૨) ખીંઈ ગયો તારે તે ની ૫ સે કેટલા રહ્યા?

અહીં આપણે જ્યાં બાદમાંથીના મનોપલ કોષમાં શીલે પાદરાખ્યું કે જે જેના મોઢાને સાકર એક બીજાને ગારૂ બે એ ગીને અનુક્રમ પ્રમાણે બાદકરાખવા.

૩૧ ૧ ૩૧ ૩૨ ૧ ૩૧	૩૩ ૧ ૩૩ ૩૪ ૧ ૩૪	૩૫ ૧ ૩૫ ૩૬ ૧ ૩૬	૩૭ ૧ ૩૭ ૩૮ ૧ ૩૮
૩૧ ૨ ૩૨ ૩૨ ૨ ૩૨	૩૩ ૨ ૩૩ ૩૪ ૨ ૩૪	૩૫ ૨ ૩૫ ૩૬ ૨ ૩૬	૩૭ ૨ ૩૭ ૩૮ ૨ ૩૮
૩૧ ૩ ૩૩ ૩૩ ૩ ૩૩	૩૩ ૩ ૩૩ ૩૪ ૩ ૩૪	૩૫ ૩ ૩૫ ૩૬ ૩ ૩૬	૩૭ ૩ ૩૭ ૩૮ ૩ ૩૮
૩૧ ૪ ૩૪ ૩૪ ૪ ૩૪	૩૩ ૪ ૩૩ ૩૪ ૪ ૩૪	૩૫ ૪ ૩૫ ૩૬ ૪ ૩૬	૩૭ ૪ ૩૭ ૩૮ ૪ ૩૮
૩૧ ૫ ૩૫ ૩૫ ૫ ૩૫	૩૩ ૫ ૩૩ ૩૪ ૫ ૩૪	૩૫ ૫ ૩૫ ૩૬ ૫ ૩૬	૩૭ ૫ ૩૭ ૩૮ ૫ ૩૮
૩૧ ૬ ૩૬ ૩૬ ૬ ૩૬	૩૩ ૬ ૩૩ ૩૪ ૬ ૩૪	૩૫ ૬ ૩૫ ૩૬ ૬ ૩૬	૩૭ ૬ ૩૭ ૩૮ ૬ ૩૮
૩૧ ૭ ૩૭ ૩૭ ૭ ૩૭	૩૩ ૭ ૩૩ ૩૪ ૭ ૩૪	૩૫ ૭ ૩૫ ૩૬ ૭ ૩૬	૩૭ ૭ ૩૭ ૩૮ ૭ ૩૮
૩૧ ૮ ૩૮ ૩૮ ૮ ૩૮	૩૩ ૮ ૩૩ ૩૪ ૮ ૩૪	૩૫ ૮ ૩૫ ૩૬ ૮ ૩૬	૩૭ ૮ ૩૭ ૩૮ ૮ ૩૮
૩૧ ૯ ૩૯ ૩૯ ૯ ૩૯	૩૩ ૯ ૩૩ ૩૪ ૯ ૩૪	૩૫ ૯ ૩૫ ૩૬ ૯ ૩૬	૩૭ ૯ ૩૭ ૩૮ ૯ ૩૮
૩૧ ૧૦ ૪૦ ૪૦ ૧૦ ૪૦	૩૩ ૧૦ ૪૦ ૪૦ ૧૦ ૪૦	૩૫ ૧૦ ૪૦ ૪૦ ૧૦ ૪૦	૩૭ ૧૦ ૪૦ ૪૦ ૧૦ ૪૦

મનોમન.

- ૧ તેજોસતાંબ? ૧ બ મેઠાસાં કેમ બખાપ? ૧ બ મેઠા
મોસાં બખો.
- ૨ સાડતો છક બી? ૨ મખાતીસાં કેમ બખાપ? ૨ મખાતી-
સાં બખો.
- ૩ બખી પચાં? ૩ સાકુસી કેમ બખાપ. ૩ સાકુસી બખો,
- ૪ પાંજી નવાં ત્રણ? ૪ ત્રણ પદરોતેર કેમ બખાપ. ૪ ત્રણ પદ
રોતેર બખો
- ૫ મોમખાતી ૫ ત્રણ મેઠાવના કેમ બખાપ. ૫ ત્રણ મેઠા-
વના બખો
- ૬ પાંજીસે લન? ૬ મારસાં કેમ બખાપ? ૬ મારસાં બખો.
- ૭ ન પાસે (૩) બખોડી હલી અને (૫) પાછી લીધી અને
માંથી નહી ત્યારે તેની પાસે બખી મળીને કેટલી બધ?

૩૭ ૧ ૩૭	૩૮ ૧ ૩૮	૩૯ ૧ ૩૯	૪૦ ૧ ૪૦	૩૧ ૧, ૪
૩૭ ૨ ૭૪	૩૮ ૨ ૭૧	૩૯ ૨ ૭૨	૪૦ ૨ ૮૦	૩૨ ૨, ૪
૩૭ ૩ ૧૧૧	૩૮ ૩ ૧૧૪	૩૯ ૩ ૧૧૭	૪૦ ૩ ૧૨૦	૩૩ ૩, ૧
૩૭ ૪ ૧૪૮	૩૮ ૪ ૧૪૨	૩૯ ૪ ૧૪૬	૪૦ ૪ ૧૫૦	૩૪ ૪, ૭
૩૭ ૫ ૧૮૫	૩૮ ૫ ૧૯૦	૩૯ ૫ ૧૯૫	૪૦ ૫ ૨૦૦	૩૫ ૫, ૮
૩૭ ૬ ૨૨૨	૩૮ ૬ ૨૨૮	૩૯ ૬ ૨૩૪	૪૦ ૬ ૨૪૦	૩૬ ૬, ૬
૩૭ ૭ ૨૫૯	૩૮ ૭ ૨૬૬	૩૯ ૭ ૨૭૩	૪૦ ૭ ૨૮૦	૩૭ ૭, ૧૦
૩૭ ૮ ૨૯૬	૩૮ ૮ ૩૦૪	૩૯ ૮ ૩૧૨	૪૦ ૮ ૩૨૦	૩૮ ૮, ૧૪
૩૭ ૯ ૩૩૩	૩૮ ૯ ૩૪૨	૩૯ ૯ ૩૫૧	૪૦ ૯ ૩૬૦	૩૯ ૯, ૧૮
૩૭ ૧૦ ૩૭૦	૩૮ ૧૦ ૩૮૦	૩૯ ૧૦ ૩૯૦	૪૦ ૧૦ ૪૦૦	૩૯ ૧૦, ૨૩

મનોવલ.

- ૧ તથા ને આઠ? તથામાં કેટલા નાખીએ તથાનેઆઠઅગ્રી
તારે અગ્રીનાર પાપા આર મણી બતાવો.
- ૨ તથા, ને ચાર? તથામાં કેટલા નાખીએ તથા, ને ચાર, સાત
તારે સાત પાપ? મણી બતાવો.
- ૩ તથા, ને નવ? નારમાથી તથા કાઢી ના નારમાથી તથા, કાઢી
ખીએ તારે કેટલા રહે? ને નવ બતાવો.
- શાં બધુ પાસે (૩) ચોપડીએ અને મગન પાસે (૭) છે તારે લ-
લુ કરતાં મગન પાસે કેટલા ચોપડી વપારે છે વાર. નં ૪
- શાં મં (૫) પૈસાના કેળાં લીધાં અને (૭) પૈસાનું ખનુર લી
ધું તો કેળાં કરતાં ખનુરમાં કેટલા વપસા વપારે આપ્યાવાર? નં ૨
- શાં લીલાપરને (૬) વર્ષ પપાંડ અને માહાડી ઉપર (૧૦) વર્ષ
ની છે તો લીલાપર માહાડા કરતાં કેટલા વર્ષે ગહાનો કહેવાય?

સેવાઓ

(૮)

૧	૧૧	૩૧	૧૧	૧૧	૧૩૧	૩૧	૧૧	૨૬૧
૨	૧૧	૨૧૧	૧૨	૧૧	૫	૨૨	૧૧	૨૭૧
૩	૧૧	૩૧૧	૧૩	૧૧	૬૧	૨૩	૧૧	૨૮૧
૪	૧૧	૪	૧૪	૧૧	૧૧૧	૨૪	૧૧	૩૦
૫	૧૧	૬૧	૧૫	૧૧	૧૧૧	૨૫	૧૧	૩૧૧
૬	૧૧	૭૧	૧૬	૧૧	૨૦	૨૬	૧૧	૩૨૧
૭	૧૧	૮૧૧	૧૭	૧૧	૨૧૧	૨૭	૧૧	૩૩૧
૮	૧૧	૧૦	૧૮	૧૧	૨૨૧	૨૮	૧૧	૩૪
૯	૧૧	૧૧૧	૧૯	૧૧	૨૩૧૧	૨૯	૧૧	૩૬૧
૧૦	૧૧	૧૨૧	૨૦	૧૧	૨૪	૩૦	૧૧	૩૭૧
૧૧	૧૧	૭૬૧	૭૧	૧૧	૮૮૧૧	૮૧	૧૧	૧૦૧૧
૧૨	૧૧	૭૭૧	૭૨	૧૧	૯૦	૮૨	૧૧	૧૦૨૧
૧૩	૧૧	૭૮૧૧	૭૩	૧૧	૯૧૧	૮૩	૧૧	૧૦૩૧૧
૧૪	૧૧	૮૦	૭૪	૧૧	૯૨૧	૮૪	૧૧	૧૦૪
૧૫	૧૧	૮૧૧	૭૫	૧૧	૯૩૧૧	૮૫	૧૧	૧૦૬૧
૧૬	૧૧	૮૨૧	૭૬	૧૧	૯૪	૮૬	૧૧	૧૦૭૧
૧૭	૧૧	૮૩૧૧	૭૭	૧૧	૯૬૧	૮૭	૧૧	૧૦૮૧૧
૧૮	૧૧	૮૪	૭૮	૧૧	૯૭૧	૮૮	૧૧	૧૧૦
૧૯	૧૧	૮૬૧	૭૯	૧૧	૯૮૧૧	૮૯	૧૧	૧૧૧૧
૭૦	૧૧	૮૭૧	૮૦	૧૧	૧૦૦	૯૦	૧૧	૧૧૨૧

અન્યથા.

૧ કયો સવાળ? ૧ સાડા ખાર કેમ લખાય? ૧ સાડાખાર લખ્યા
 ૨ શતાતી સવાળ? ૨ પાણી યોત્રીશ કેમ લખાય? ૨ પાણી યોત્રીશ લખ્યા
 ૩ પીસતાળી સવાળ? ૩ સવા છપન કેમ લખાય? ૩ સવા છપન લખ્યા
 ૪ અગત્યની સવાળ! ૪ પાણી નવાળું કેમ લખાય, ૪ પાણી નવાળું લખ્યા

×૧ ડીપ-પા, ની નિશાળી પાન માટે સવાળા પેકેટમાં ગાય, ગરધા, અને પો
 લાનું જ્ઞાન આપવું જોઈએ પરંતુ અહીં આને સીકેલી પ્રમાણે અનુક્રમ રાખ્યો છે

સવાયા.

૬)

૩૧	૧૧	૩૮૧૧	૪૧	૧૧	૪૧૧	૫૧	૧૧	૬૦૧
૩૨	૧૧	૪૦	૪૨	૧૧	૪૨૧	૫૨	૧૧	૬૫
૩૩	૧૧	૪૧	૪૩	૧૧	૪૩૧	૫૩	૧૧	૬૬
૩૪	૧૧	૪૨	૪૪	૧૧	૪૪	૫૪	૧૧	૬૭
૩૫	૧૧	૪૩	૪૫	૧૧	૪૫	૫૫	૧૧	૬૮
૩૬	૧૧	૪૪	૪૬	૧૧	૪૬	૫૬	૧૧	૬૯
૩૭	૧૧	૪૫	૪૭	૧૧	૪૭	૫૭	૧૧	૭૦
૩૮	૧૧	૪૬	૪૮	૧૧	૪૮	૫૮	૧૧	૭૧
૩૯	૧૧	૪૭	૪૯	૧૧	૪૯	૫૯	૧૧	૭૨
૪૦	૧૧	૪૮	૫૦	૧૧	૫૦	૬૦	૧૧	૭૩

૬૧	૧૧	૧૧૩૧	૪	૧	૧, ૫.	૫	૧	૧, ૬.
૬૨	૧૧	૧૧૪	૪	૨	૨, ૬.	૫	૨	૨, ૭.
૬૩	૧૧	૧૧૫	૪	૩	૩, ૭.	૫	૩	૩, ૮.
૬૪	૧૧	૧૧૬	૪	૪	૪, ૮.	૫	૪	૪, ૯.
૬૫	૧૧	૧૧૭	૪	૫	૫, ૯.	૫	૫	૫, ૧૦.
૬૬	૧૧	૧૧૮	૪	૬	૬, ૧૦.	૫	૬	૬, ૧૧.
૬૭	૧૧	૧૧૯	૪	૭	૭, ૧૧.	૫	૭	૭, ૧૨.
૬૮	૧૧	૧૨૦	૪	૮	૮, ૧૨.	૫	૮	૮, ૧૩.
૬૯	૧૧	૧૨૧	૪	૯	૯, ૧૩.	૫	૯	૯, ૧૪.
૭૦	૧૧	૧૨૨	૪	૧૦	૧૦, ૧૪.	૫	૧૦	૧૦, ૧૫.

મંત્રાવલિ.

- ૧ મારને ત્રણ? મારમાં કેટલા નાખી મારને, ત્રણ સાત
એ તારે સાત પાપ. ગણી ખતાવો.
- ૨ પાંચને માર? પાંચમાં કેટલા નાખીએ પાંચને માર, નવ
તારે નવ પાપ? ગણી ખતાવો.
- ૬૦ અગત્યા તારી પાસી(૩) પન(૨)લગ અને (૫) ચોપડીંડ તારે
બધા મળીને કેટલાં વાના કેહેવાય? ન. ૧૦

૧	૧૧	૧૧	૧૧	૧૧	૧૧	૧૧	૧૧	૧૧
૨	૧૧	૩	૧૧	૧૧	૧૨	૧૧	૧૧	૩૩
૩	૧૧	૪૧	૧૩	૧૧	૧૩	૧૧	૧૧	૩૪
૪	૧૧	૬	૧૪	૧૧	૨૧	૧૧	૧૧	૩૬
૫	૧૧	૭૧	૧૫	૧૧	૨૨	૧૧	૧૧	૩૭
૬	૧૧	૮	૧૬	૧૧	૪	૧૧	૧૧	૩૮
૭	૧૧	૧૦૧	૧૭	૧૧	૬૧	૧૧	૧૧	૪૦
૮	૧૧	૧૨	૧૮	૧૧	૨૦	૧૧	૧૧	૪૨
૯	૧૧	૧૩૧	૧૯	૧૧	૨૨	૧૧	૧૧	૪૩
૧૦	૧૧	૧૪	૨૦	૧૧	૩૦	૧૧	૧૧	૪૪
૧૧	૧૧	૯૧૧	૭૧	૧૧	૧૦૬૧	૮૧	૧૧	૧૨૧૧
૧૨	૧૧	૯૩	૭૨	૧૧	૧૦૮	૮૨	૧૧	૧૨૩
૧૩	૧૧	૯૪૧	૭૩	૧૧	૧૦૯૧	૮૩	૧૧	૧૨૪૧
૧૪	૧૧	૯૬	૭૪	૧૧	૧૧૧	૮૪	૧૧	૧૨૬
૧૫	૧૧	૯૭૧	૭૫	૧૧	૧૧૨૧	૮૫	૧૧	૧૨૭૧
૧૬	૧૧	૯૮	૭૬	૧૧	૧૧૪	૮૬	૧૧	૧૨૮
૧૭	૧૧	૧૦૦૧	૭૭	૧૧	૧૧૫૧	૮૭	૧૧	૧૨૦૧
૧૮	૧૧	૧૦૨	૭૮	૧૧	૧૧૭	૮૮	૧૧	૧૨૨
૧૯	૧૧	૧૦૩૧	૭૯	૧૧	૧૧૮૧	૮૯	૧૧	૧૨૩૧
૭૦	૧૧	૧૦૪	૮૦	૧૧	૧૨૦	૯૦	૧૧	૧૨૪

અનોચલ.

૧ ઓગણનું દોહું? ૧ સાદી જતાણી કેમ લખાય? ૧ સાદી જતાણી લખો.
 ૨ ત્રેપન દોહું? ૨ સાદી અગન્યાણી કેમ લખાય? ૨ સાદી અગન્યાણી લખો.
 ૩ સડસેટ દોહું? ૩ સાદી સો કેમ લખાય? ૩ સાદી સો લખો.
 ૪ સો દોહું! ૪ દોહસો કેમ લખાય? ૪ દોહસો લખો.
 દા. ભાઈદારી ૩ પેસાનાં ભાંયુ ૪ પેસાનાં કેરી અને ૫ પેસાનાં ડેરી

ભીષી તારે તેણિ કેટલા પેસા ખરચ્યા?

જા. ૧૨

૩૧	૧૧	૪૬૧	૪૧	૧૧	૬૧૧	૫૧	૧૧	૭૬૧
૩૨	૧૧	૪૮	૪૨	૧૧	૬૩	૫૨	૧૧	૭૮
૩૩	૧૧	૪૯૧	૪૩	૧૧	૬૫૧	૫૩	૧૧	૭૯૧
૩૪	૧૧	૫૧	૪૪	૧૧	૬૬	૫૪	૧૧	૮૧
૩૫	૧૧	૫૨૧	૪૫	૧૧	૬૭૧	૫૫	૧૧	૮૨૧
૩૬	૧૧	૫૪	૪૬	૧૧	૬૮	૫૬	૧૧	૮૪
૩૭	૧૧	૫૫૧	૪૭	૧૧	૭૦૧	૫૭	૧૧	૮૫૧
૩૮	૧૧	૫૭	૪૮	૧૧	૭૨	૫૮	૧૧	૮૭
૩૯	૧૧	૫૮૧	૪૯	૧૧	૭૩૧	૫૯	૧૧	૮૮૧
૪૦	૧૧	૬૦	૫૦	૧૧	૭૫	૬૦	૧૧	૯૦
૬૧	૧૧	૧૩૬૧	૬	ને	૧, ૭.	૭	ને	૧, ૮.
૬૨	૧૧	૧૩૮	૬	ને	૨, ૮.	૭	ને	૨, ૯.
૬૩	૧૧	૧૩૯૧	૬	ને	૩, ૭.	૭	ને	૩, ૧૦.
૬૪	૧૧	૧૪૧	૬	ને	૪, ૧૦.	૭	ને	૪, ૧૧.
૬૫	૧૧	૧૪૨૧	૬	ને	૫, ૧૧.	૭	ને	૫, ૧૨.
૬૬	૧૧	૧૪૪	૬	ને	૬, ૧૧.	૭	ને	૬, ૧૩.
૬૭	૧૧	૧૪૫૧	૬	ને	૭, ૧૩.	૭	ને	૭, ૧૪.
૬૮	૧૧	૧૪૭	૬	ને	૮, ૧૪.	૭	ને	૮, ૧૫.
૬૯	૧૧	૧૪૮૧	૬	ને	૯, ૧૫.	૭	ને	૯, ૧૬.
૧૦૦	૧૧	૧૫૦	૬	ને	૧૦, ૧૬.	૭	ને	૧૦, ૧૭.

મનેષળ.

૧ છ, ને પાંચ ? છમાં કેટલા નાખીએ છ, ને પાંચ, અગીઆર ત્યારે અગીઆર થાય. ગણી ખતાવો.

૨ સાત, ને આઠ ? સાતમાં કેટલા નાખીએ સાતને, આઠ પંદર ત્યારે પંદર થાય. ગણી ખતાવો.

૩ કેવળ પાંચે ૬ થઈ શકે છે, અને જમુ પાંચે ૫ છે, ત્યારે કેવળ ૬ રતાં જમુ પાંચે કેટલા થઈ શકે છે ? જાણો ૧

અહીંઆ

(૧૨)

૧	૨૧	૨૧	૧૧	૨૧	૨૭૧	૨૧	૨૧	૫૨૧
૨	૨૧	૫	૧૨	૨૧	૩૦	૨૨	૨૧	૫૫
૩	૨૧	૭૧	૧૩	૨૧	૩૨૧	૨૩	૨૧	૫૭૧
૪	૨૧	૧૦	૧૪	૨૧	૧૫	૨૪	૨૧	૬૦
૫	૨૧	૧૨૧	૧૫	૨૧	૭૧	૨૫	૨૧	૬૨૧
૬	૨૧	૧૫	૧૬	૨૧	૧	૨૬	૨૧	૬૫
૭	૨૧	૧૭૧	૧૭	૨૧	૧૧	૨૭	૨૧	૬૭૧
૮	૨૧	૨૦	૧૮	૨૧	૪૫	૨૮	૨૧	૭૦
૯	૨૧	૨૨૧	૧૯	૨૧	૪૭૧	૨૯	૨૧	૭૨૧
૧૦	૨૧	૨૫	૨૦	૨૧	૫૦	૩૦	૨૧	૭૫
૬૧	૨૧	૧૫૨૧	૭૧	૨૧	૧૭૭૧	૮૧	૨૧	૨૦૨૧
૬૨	૨૧	૧૫૫	૭૨	૨૧	૧૮૦	૮૨	૨૧	૨૦૫
૬૩	૨૧	૧૫૭૧	૭૩	૨૧	૧૮૨૧	૮૩	૨૧	૨૦૭૧
૬૪	૨૧	૧૬૦	૭૪	૨૧	૧૮૫	૮૪	૨૧	૨૧૦
૬૫	૨૧	૧૬૨૧	૭૫	૨૧	૧૮૭૧	૮૫	૨૧	૨૧૨૧
૬૬	૨૧	૧૬૫	૭૬	૨૧	૧૯૦	૮૬	૨૧	૨૧૫
૬૭	૨૧	૧૬૭૧	૭૭	૨૧	૧૯૨૧	૮૭	૨૧	૨૧૭૧
૬૮	૨૧	૧૭૦	૭૮	૨૧	૧૯૫	૮૮	૨૧	૨૨૦
૬૯	૨૧	૧૭૨૧	૭૯	૨૧	૧૯૭૧	૮૯	૨૧	૨૨૨૧
૭૦	૨૧	૧૭૫	૮૦	૨૧	૨૦૦	૯૦	૨૧	૨૨૫

અનોચબ.

૧ પંદર અઢોયું? ૧ સાઢીસાડત્રીશ કેમ લખાય? ૧ સાઢીસાડત્રીશ લખ્યા.
 ૨ પીસતાવીઅઢોયું? ૨ સાઢીઆરેનેરસો કેમ લખાય? ૨ સાઢીઆરેનેરસો લખ્યા.
 ૩ છાસેટ અઢોયું? ૩ પાંસેટસો કેમ લખાય? ૩ પાંસેટસો લખ્યા.
 ૪ ત્રાગી અઢોયું? ૪ બસાત્રીસાતોતેર કેમ લખાય? ૪ બસાત્રીસાતોતેર લખ્યા.
 ઇ. નારણ પાસે (૧) લખ્યા છતાં અને (૩) તેના બાપે અપાવી અને (૪)
 છતાં તારે તેની પાસે બધી મળીને કેટલી થઈ? ૧૨ ૧૩

૩૧	૨૧	૭૭૧	૪૧
૩૨	૨૧	૮૦	૪૨
૩૩	૨૧	૮૨૧	૪૩
૩૪	૨૧	૮૫	૪૪
૩૫	૨૧	૮૭૧	૪૫
૩૬	૨૧	૯૦	૪૬
૩૭	૨૧	૯૨૧	૪૭
૩૮	૨૧	૯૫	૪૮
૩૯	૨૧	૯૭૧	૪૯
૪૦	૨૧	૧૦૦	૫૦

૬૧	૨૧	૨૨૭૧	૮	૧	૨,	૧૦,	૯	૨	૨,	૧૧,
૬૨	૨૧	૨૩૦	૮	૨	૩,	૧૧,	૯	૨	૩,	૧૨,
૬૩	૨૧	૨૩૨૧	૮	૨	૪,	૧૨,	૯	૨	૪,	૧૩,
૬૪	૨૧	૨૩૫	૮	૨	૫,	૧૩,	૯	૨	૫,	૧૪,
૬૫	૨૧	૨૩૭૧	૮	૨	૬,	૧૪,	૯	૨	૬,	૧૫,
૬૬	૨૧	૨૪૦	૮	૨	૭,	૧૫,	૯	૨	૭,	૧૬,
૬૭	૨૧	૨૪૨૧	૮	૨	૮,	૧૬,	૯	૨	૮,	૧૭,
૬૮	૨૧	૨૪૫	૮	૨	૯,	૧૭,	૯	૨	૯,	૧૮,
૬૯	૨૧	૨૪૭૧	૮	૨	૧૦,	૧૮,	૯	૨	૧૦,	૧૯,
૧૦૦	૨૧	૨૫૦	૮	૨	૧૦,	૧૮,	૯	૨	૧૦,	૧૯,

મનોચલ.

૧ આઠને આર? આઠમાં કેટલા નાખીએ આઠને આર, આર
તારે આર થાય. ગણી ખતાવો.

૨ નવને પાંચ? નવમાં કેટલા નાખીએ નવને પાંચ આઠ
તારે આઠ થાય. ગણી ખતાવો.

૬૧. લક્ષમણ પાસે(૮)પૈસા હતા તેમાંથી તેણે(૪)પૈસાના ગમરા લઈ
ખા ત્યારે તેની પાસે કેટલા પૈસા રહ્યા? ૪૦ ૪

૩૮૧	૨૧	૩૧	૭૩૧
૪૨	૨૨	૩૧	૭૭
૪૫૧	૨૩	૩૧	૮૦૧
૪૯	૨૪	૩૧	૮૪
૫૨૧	૨૫	૩૧	૮૭૧
૫૬	૨૬	૩૧	૯૧
૬૧	૨૭	૩૧	૯૪૧
૩	૨૮	૩૧	૯૮
૧	૨૯	૩૧	૧૦૧૧
	૩૦	૩૧	૧૦૫

૬૧	૩૧	૨૧૦	૭૧	૩૧	૨૫૨	૮૧	૩૧	૨૮૩૧
૬૨	૩૧	૨૧૭	૭૨	૩૧	૨૫૨	૮૨	૩૧	૨૮૭
૬૩	૩૧	૨૨૦૧	૭૩	૩૧	૨૫૫૧	૮૩	૩૧	૨૯૦૧
૬૪	૩૧	૨૨૪	૭૪	૩૧	૨૫૯	૮૪	૩૧	૨૯૪
૬૫	૩૧	૨૨૭૧	૭૫	૩૧	૨૬૨૧	૮૫	૩૧	૨૯૭૧
૬૬	૩૧	૨૩૧	૭૬	૩૧	૨૬૬	૮૬	૩૧	૩૦૧
૬૭	૩૧	૨૩૪૧	૭૭	૩૧	૨૬૯૧	૮૭	૩૧	૩૦૪૧
૬૮	૩૧	૨૩૮	૭૮	૩૧	૨૭૩	૮૮	૩૧	૩૦૮
૬૯	૩૧	૨૪૧૧	૭૯	૩૧	૨૭૬૧	૮૯	૩૧	૩૧૧૧
૭૦	૩૧	૨૪૫	૮૦	૩૧	૨૮૦	૯૦	૩૧	૩૧૫

મનોચિતન.

૧ નવે, ૬૩? ૧ સાડીએકત્રીસકેમ લખાય? ૧ સાડીએકત્રીસ લખ્યા.
 સતાવન, ૬૩? ૨ સાડીનવાણસો કેમ લખાય? ૨ સાડીનવાણસો લખ્યા.
 ૩ સતાસો, ૬૩? ૩ ત્રણસાડીઆરતેર કેમ લખાય? ૩ ત્રણસાડીઆરતેર લખ્યા.
 કા. એક ફુગનદારે ૩ પેસાના મગરા અને ૪ પેસાના ચણા અને ૨
 પેસાની સેવ વેચી અને તેમાંથી ૫ પેસા ફજીરને આપ્યા ત્યારે તે
 ની પાસે કેટલા રહ્યા હશે વા? ૧૦ ૪

૩૧	૩૧	૧૦૮૧	૪૧	૪૧	૧૪૩૧	૫૧	૫૧	૧૦૮૧
૩૨	૩૧	૧૧૨	૪૨	૪૧	૧૪૭	૫૨	૫૧	૧૮૨
૩૩	૩૧	૧૧૫૧	૪૩	૩૧	૧૫૦૧	૫૩	૩૧	૧૮૫૧
૩૪	૩૧	૧૧૯	૪૪	૩૧	૧૫૪	૫૪	૩૧	૧૮૯
૩૫	૩૧	૧૨૨૧	૪૫	૩૧	૧૫૭૧	૫૫	૩૧	૧૯૨૧
૩૬	૩૧	૧૨૬	૪૬	૩૧	૧૬૧	૫૬	૩૧	૧૯૬
૩૭	૩૧	૧૨૯૧	૪૭	૩૧	૧૬૪૧	૫૭	૩૧	૧૯૯૧
૩૮	૩૧	૧૩૩	૪૮	૩૧	૧૬૮	૫૮	૩૧	૨૦૩
૩૯	૩૧	૧૩૬૧	૪૯	૩૧	૧૭૧૧	૫૯	૩૧	૨૦૬૧
૪૦	૩૧	૧૪૦	૫૦	૩૧	૧૭૫	૬૦	૩૧	૨૧૦
૯૧	૩૧	૩૧૮૧	૧૦	ને ૧,	૧૧.	૨૦	ને ૧,	૨૧.
૯૨	૩૧	૩૨૨	૧૦	ને ૨,	૧૨.	૨૦	ને ૨,	૨૨.
૯૨	૩૧	૩૨૫૧	૧૦	ને ૩,	૧૩.	૨૦	ને ૩,	૨૩.
૯૪	૩૧	૩૨૯	૧૦	ને ૪,	૧૪.	૨૦	ને ૪,	૨૪.
૯૫	૩૧	૩૩૨૧	૧૦	ને ૫,	૧૫.	૨૦	ને ૫,	૨૫.
૯૬	૩૧	૩૩૬	૧૦	ને ૬,	૧૬.	૨૦	ને ૬,	૨૬.
૯૭	૩૧	૩૩૯૧	૧૦	ને ૭,	૧૭.	૨૦	ને ૭,	૨૭.
૯૮	૩૧	૩૪૩	૧૦	ને ૮,	૧૮.	૨૦	ને ૮,	૨૮.
૯૯	૩૧	૩૪૬૧	૧૦	ને ૯,	૧૯.	૨૦	ને ૯,	૨૯.
૧૦૦	૩૧	૩૫૦	૧૦	ને ૧૦,	૨૦.	૨૦	ને ૧૦,	૩૦.

મનોચિન્તન.

૧ દશને, છ ?

દશમાં કેટલા નાખીએ દશને છ, સોળ
ત્યારે સોળ પાપ ? ગણી ખતાવો.

૨ વીશને, સાત ?

વીશમાં કેટલા નાખીએ વીશને સાત, સ-
ત્યારે સતાવીશ પાપ. તાવીશ ગણી ખતાવો

દા. એક શેઠે (૫) પૈસાના જામડૂળ (૩) પૈસાના ધાર અને (૧૦) પૈ
સાના ખરડી લીધી ત્યારે તેણે બધા ગણી કેટલા પૈસા ખરડ્યા વા ? જ. ૧૮

અગીઆરી.

(૧)

૧૧	૧૧	૧૨૧	૧૨	૧૧	૧૩૩	૧૩	૧૧	૧૪૩
૧૧	૧૨	૧૩૨	૧૨	૧૨	૧૪૪	૧૩	૧૨	૧૫૬
૧૧	૧૩	૧૪૩	૧૨	૧૩	૧૫૬	૧૩	૧૩	૧૬૯
૧૧	૧૪	૧૫૪	૧૨	૧૪	૧૬૮	૧૩	૧૪	૧૮૨
૧૧	૧૫	૧૬૫	૧૨	૧૫	૧૮૦	૧૩	૧૫	૧૯૫
૧૧	૧૬	૧૭૬	૧૨	૧૬	૧૯૨	૧૩	૧૬	૨૦૮
૧૧	૧૭	૧૮૭	૧૨	૧૭	૨૦૪	૧૩	૧૭	૨૨૧
૧૧	૧૮	૧૯૮	૧૨	૧૮	૨૧૬	૧૩	૧૮	૨૩૪
૧૧	૧૯	૨૦૯	૧૨	૧૯	૨૨૮	૧૩	૧૯	૨૪૭
૧૧	૨૦	૨૨૦	૧૨	૨૦	૨૪૦	૧૩	૨૦	૨૬૦
૧૭	૧૧	૧૮૭	૧૮	૧૧	૧૯૮	૧૯	૧૧	૨૦૯
૧૭	૧૨	૨૦૪	૧૮	૧૨	૨૧૬	૧૯	૧૨	૨૨૮
૧૭	૧૩	૨૨૧	૧૮	૧૩	૨૩૪	૧૯	૧૩	૨૪૭
૧૭	૧૪	૨૩૮	૧૮	૧૪	૨૫૨	૧૯	૧૪	૨૬૬
૧૭	૧૫	૨૫૫	૧૮	૧૫	૨૭૦	૧૯	૧૫	૨૮૫
૧૭	૧૬	૨૭૨	૧૮	૧૬	૨૮૮	૧૯	૧૬	૩૦૪
૧૭	૧૭	૨૮૯	૧૮	૧૭	૩૦૬	૧૯	૧૭	૩૨૩
૧૭	૧૮	૩૦૬	૧૮	૧૮	૩૨૪	૧૯	૧૮	૩૪૨
૧૭	૧૯	૩૨૩	૧૮	૧૯	૩૪૨	૧૯	૧૯	૩૬૧
૧૭	૨૦	૩૪૦	૧૮	૨૦	૩૬૦	૧૯	૨૦	૩૮૦

મનોયત.

- ૧ અગીઆર ઓગણીસો ? ૧ બેનવસોતેર કેમ લખાય ? ૧ બેનવસોતેર લખા.
- ૨ સોળતેરાં બે ? ૨ બેઆઠોતેર કેમ લખાય ? ૨ બેઆઠોતેર લખા.
- ૩ ઓગણીસોળાં ? ૩ ત્રણઆઠોતેર કેમ લખાય ? ૩ ત્રણઆઠોતેર લખા.
- ૪ પંદરોતીસો ? ૪ ત્રણસો કેમ લખાય ? ૪ ત્રણસો લખા.
- દા. જમુ પાસે (૩૦) પેનકે અને ગાથ (૩) લીધી ત્યારે કેટલી થઈ ?

૧૪	૧૧	૧૫૪	૧૫	૧૧	૧૬૫	૧૬	૧૧	૧૭૬
૧૪	૧૨	૧૬૮	૧૫	૧૨	૧૮૦	૧૬	૧૨	૧૮૨
૧૪	૧૩	૧૮૨	૧૫	૧૩	૧૯૫	૧૬	૧૩	૨૦૮
૧૪	૧૪	૧૯૬	૧૫	૧૪	૨૧૦	૧૬	૧૪	૨૨૪
૧૪	૧૫	૨૧૦	૧૫	૧૫	૨૨૫	૧૬	૧૫	૨૪૦
૧૪	૧૬	૨૨૪	૧૫	૧૬	૨૪૦	૧૬	૧૬	૨૫૬
૧૪	૧૭	૨૩૮	૧૫	૧૭	૨૫૫	૧૬	૧૭	૨૭૨
૧૪	૧૮	૨૫૨	૧૫	૧૮	૨૭૦	૧૬	૧૮	૨૮૮
૧૪	૧૯	૨૬૬	૧૫	૧૯	૨૮૫	૧૬	૧૯	૩૦૪
૧૪	૨૦	૨૮૦	૧૫	૨૦	૩૦૦	૧૬	૨૦	૩૨૦

૨૦	૧૧	૨૨૦	૩૦	૧	૩૧	૪૦	૧	૪૧
૨૦	૧૨	૨૪૦	૩૦	૨	૩૨	૪૦	૨	૪૨
૨૦	૧૩	૨૬૦	૩૦	૩	૩૩	૪૦	૩	૪૩
૨૦	૧૪	૨૮૦	૩૦	૪	૩૪	૪૦	૪	૪૪
૨૦	૧૫	૩૦૦	૩૦	૫	૩૫	૪૦	૫	૪૫
૨૦	૧૬	૩૨૦	૩૦	૬	૩૬	૪૦	૬	૪૬
૨૦	૧૭	૩૪૦	૩૦	૭	૩૭	૪૦	૭	૪૭
૨૦	૧૮	૩૬૦	૩૦	૮	૩૮	૪૦	૮	૪૮
૨૦	૧૯	૩૮૦	૩૦	૯	૩૯	૪૦	૯	૪૯
૨૦	૨૦	૪૦૦	૩૦	૧૦	૪૦	૪૦	૧૦	૫૦

મનોરથ.

દા. ગાડી પાસે (૪૦) રૂપિયા હતા અને (૪) રૂપિયા ઇનામમાં મળ્યા ત્યારે કેટલા થયા વાર ?

જા. ૪૪

દા. લલુ તારા વર્ગમાં (૬) છોકરાછે અને તે દરેકની પાસે (૧) એક આપડીછે હવે એ બધી આપડી એકઠી કરીએ તો કેટલી થાય ?

જા. ૬

પરોએકો તપા માઠી અમીઆરી (૧)

૧	૧	૧	૧૧	૧૧	૧૨૧	૨૧	૨૧	-૪૪૧
૨	૨	૪	૧૨	૧૨	૧૪૪	૨૨	૨૨	૪૮૪
૩	૩	૯	૧૩	૧૩	૧૬૯	૨૩	૨૩	૫૨૯
૪	૪	૧૬	૧૪	૧૪	૧૯૬	૨૪	૨૪	૫૭૬
૫	૫	૨૫	૧૫	૧૫	૨૨૫	૨૫	૨૫	૬૨૫
૬	૬	૩૬	૧૬	૧૬	૨૫૬	૨૬	૨૬	૬૭૬
૭	૭	૪૯	૧૭	૧૭	૨૮૯	૨૭	૨૭	૭૨૯
૮	૮	૬૪	૧૮	૧૮	૩૨૪	૨૮	૨૮	૭૮૪
૯	૯	૮૧	૧૯	૧૯	૩૬૧	૨૯	૨૯	૮૪૧
૧૦	૧૦	૧૦૦	૨૦	૨૦	૪૦૦	૩૦	૩૦	૯૦૦
૧૧	૧૧	૩૭૨૧	૭૧	૭૧	૫૦૪૧	૮૧	૮૧	૬૫૬૧
૧૨	૧૨	૩૮૪૪	૭૨	૭૨	૫૧૮૪	૮૨	૮૨	૬૭૨૪
૧૩	૧૩	૩૯૬૯	૭૩	૭૩	૫૩૨૮	૮૩	૮૩	૬૮૮૯
૧૪	૧૪	૪૦૯૬	૭૪	૭૪	૫૪૭૬	૮૪	૮૪	૭૦૫૬
૧૫	૧૫	૪૨૨૫	૭૫	૭૫	૫૬૨૫	૮૫	૮૫	૭૨૨૫
૧૬	૧૬	૪૩૫૬	૭૬	૭૬	૫૭૭૬	૮૬	૮૬	૭૩૯૬
૧૭	૧૭	૪૪૮૯	૭૭	૭૭	૫૯૨૯	૮૭	૮૭	૭૫૬૯
૧૮	૧૮	૪૬૨૪	૭૮	૭૮	૬૦૮૪	૮૮	૮૮	૭૭૪૪
૧૯	૧૯	૪૭૬૧	૭૯	૭૯	૬૨૪૧	૮૯	૮૯	૭૯૨૧
૭૦	૭૦	૪૯૦૦	૮૦	૮૦	૬૪૦૦	૯૦	૯૦	૮૦૦૦

મનોઅલ

૧ ત્રેવી ત્રેવીરામ ૧ પાંચ આગણત્રીશાં કેમ લખાય? ૧ પાંચ
આગણત્રીશ લખા.
ઉશ્? ૧૬

૨ છપછપનરામ? ૨ એકત્રી છત્રીશાં ૨ એકત્રી છત્રીશાં
કેમ લખાય? લખા.

૩ છનુંછનુંરામ? ૩ ખાણુંસોળાંકેમ લખાય? ૩ ખાણુંસોળાં લખા.
૪ સોએ સો? ૪ દસ હજારસેકેમ લખાય? ૪ દસ હજારસે લખા?

૩૧	૩૧	૯૯૧	૪૧	૪૧	૧૧૮૧	૫૧	૫૧	૨૧૦૧
૩૨	૩૨	૧૦૨૪	૪૨	૪૨	૧૭૬૪	૫૨	૫૨	૨૭૦૪
૩૩	૩૩	૧૦૮૯	૪૩	૪૩	૧૮૪૯	૫૩	૫૩	૨૮૦૯
૩૪	૩૪	૧૧૫૬	૪૪	૪૪	૧૯૩૬	૫૪	૫૪	૨૯૧૬
૩૫	૩૫	૧૨૨૫	૪૫	૪૫	૨૦૨૫	૫૫	૫૫	૩૦૨૫
૩૬	૩૬	૧૨૯૬	૪૬	૪૬	૨૧૧૬	૫૬	૫૬	૩૧૩૬
૩૭	૩૭	૧૩૬૯	૪૭	૪૭	૨૨૦૯	૫૭	૫૭	૩૨૪૯
૩૮	૩૮	૧૪૪૪	૪૮	૪૮	૨૩૦૪	૫૮	૫૮	૩૩૬૪
૩૯	૩૯	૧૫૨૧	૪૯	૪૯	૨૪૦૧	૫૯	૫૯	૩૪૮૧
૪૦	૪૦	૧૬૦૦	૫૦	૫૦	૨૫૦૦	૬૦	૬૦	૩૬૦૦

૯૧	૯૧	૮૨૮૧	૫૦	ને	૧, ૫૧.	૬૦	ને	૧, ૬૧.
૯૨	૯૨	૮૪૬૪	૫૦	ને	૨, ૫૨.	૬૦	ને	૨, ૬૨.
૯૩	૯૩	૮૬૪૯	૫૦	ને	૩, ૫૩.	૬૦	ને	૩, ૬૩.
૯૪	૯૪	૮૮૩૬	૫૦	ને	૪, ૫૪.	૬૦	ને	૪, ૬૪.
૯૫	૯૫	૯૦૨૫	૫૦	ને	૫, ૫૫.	૬૦	ને	૫, ૬૫.
૯૬	૯૬	૯૨૧૬	૫૦	ને	૬, ૫૬.	૬૦	ને	૬, ૬૬.
૯૭	૯૭	૯૪૦૯	૫૦	ને	૭, ૫૭.	૬૦	ને	૭, ૬૭.
૯૮	૯૮	૯૬૦૪	૫૦	ને	૮, ૫૮.	૬૦	ને	૮, ૬૮.
૯૯	૯૯	૯૮૦૧	૫૦	ને	૯, ૫૯.	૬૦	ને	૯, ૬૯.
૧૦૦	૧૦૦	૧૦૦૦૦	૫૦	ને	૧૦, ૬૦	૬૦	ને	૧૦, ૭૦.

મનોચલ.

દા. એક બ્રાહ્મણ પાસે (૧૦) રૂપીઆછે, અને તેને (૫) રૂપીઆ આ

પીએ તારે તેની પાસે કેટલા રૂપીઆ થાય વાડ ? જો ૫૫

દા. જામફળવાળા પાસે (૬૦) જામફળ હતાં તે છતાં તેણે (૭) જામ-

ફળ લીધાં ત્યારે તેની પાસે કેટલાં થયાં વાડ ? જો ૬૭

દા. એક ભીખારીને (૭) જામ (૨) એ રૂપીઆ આપ્યા ત્યારે તેની પા

સે કેટલા રૂપીઆ થયા વાડ ?

જો ૧૪

૧ ના ના	૧૧ ના ૨૧	૨૧ ના ૫૧	૩૧ ના ૭૧	૪૧ ના ૧૦૧	૫૧ ના ૧૩૧
૨ ના ના	૧૨ ના ૩	૨૨ ના ૫૧	૩૨ ના ૮	૪૨ ના ૧૦૧	૫૨ ના ૧૩
૩ ના ના	૧૩ ના ૩	૨૩ ના ૫૧	૩૩ ના ૮	૪૩ ના ૧૦૧	૫૩ ના ૧૩૧
૪ ના ૧	૧૪ ના ૩	૨૪ ના ૬	૩૪ ના ૮	૪૪ ના ૧૧	૫૪ ના ૧૩૧
૫ ના ૧	૧૫ ના ૩	૨૫ ના ૬	૩૫ ના ૮	૪૫ ના ૧૧	૫૫ ના ૧૩૧
૬ ના ૧	૧૬ ના ૪	૨૬ ના ૬	૩૬ ના ૮	૪૬ ના ૧૧	૫૬ ના ૧૪
૭ ના ૧	૧૭ ના ૪	૨૭ ના ૬	૩૭ ના ૮	૪૭ ના ૧૧	૫૭ ના ૧૪
૮ ના ૨	૧૮ ના ૪	૨૮ ના ૭	૩૮ ના ૮	૪૮ ના ૧૨	૫૮ ના ૧૪
૯ ના ૨	૧૯ ના ૪	૨૯ ના ૭	૩૯ ના ૮	૪૯ ના ૧૨	૫૯ ના ૧૪
૧૦ ના ૨	૨૦ ના ૫	૩૦ ના ૭	૪૦ ના ૧૦	૫૦ ના ૧૨	૬૦ ના ૧૫

મનાયલ.

૧ સુડતાળીયા? ૧ પાણાખાર કેમ લખાય? ૧ પાણાખાર લખો
 ૨ અગનેતેરયા? ૨ સવાસતર કેમ લખાય? ૨ સવાસતર લખો
 ઘ. એક પદસાનું (૩) શેર આપીએ ગળેછે ત્યારે (૫) પદસાનું કેટ-
 લા શેર આવશે વાંચ?

૧૦ ૧૫ શેર

૧ ના ના	૧૧ ના ૫૧	૨૧ ના ૧૦૧	૩૧ ના ૧૫૧	૪૧ ના ૨૦૧
૨ ના ૧	૧૨ ના ૬	૨૨ ના ૧૧	૩૨ ના ૧૬	૪૨ ના ૨૧
૩ ના ૧	૧૩ ના ૬	૨૩ ના ૧૧	૩૩ ના ૧૬	૪૩ ના ૨૧
૪ ના ૨	૧૪ ના ૭	૨૪ ના ૧૨	૩૪ ના ૧૭	૪૪ ના ૨૨
૫ ના ૨	૧૫ ના ૭	૨૫ ના ૧૨	૩૫ ના ૧૭	૪૫ ના ૨૨
૬ ના ૩	૧૬ ના ૮	૨૬ ના ૧૩	૩૬ ના ૧૮	૪૬ ના ૨૩
૭ ના ૩	૧૭ ના ૮	૨૭ ના ૧૩	૩૭ ના ૧૮	૪૭ ના ૨૩
૮ ના ૪	૧૮ ના ૯	૨૮ ના ૧૪	૩૮ ના ૧૯	૪૮ ના ૨૪
૯ ના ૪	૧૯ ના ૯	૨૯ ના ૧૪	૩૯ ના ૧૯	૪૯ ના ૨૪
૧૦ ના ૫	૨૦ ના ૧૦	૩૦ ના ૧૫	૪૦ ના ૨૦	૫૦ ના ૨૫

મનાયલ.

૧ ઓગણચાળીનું અડધ? ૧ સાડી ઓગણી કેમ લખાય? ૧ સાડી ઓગણી લખો
 ૨ પચાવનનું અડધ? ૨ સાડી સતાવીશ કેમ લખાય? ૨ સાડી સતાવીશ લખો
 ઘ. છ જણને (૭) સાત રૂપીઆ આપીએ ત્યારે કેટલા રૂપીઆ આ-
 પના પડશે વાંચ?

૪૦ ૪૨

૬૧ ના ૧૫૧	૭૧ ના ૧૭૧	૮૧ ના ૧૮૦	૯૧ ના ૧૨૨	૭૦ ને ૧, ૭૧
૬૨ ના ૧૫૧	૭૨ ના ૧૮	૮૨ ના ૧૨૦	૯૨ ના ૧૨૩	૭૦ ને ૨, ૭૨
૬૩ ના ૧૫૧	૭૩ ના ૧૮૧	૮૩ ના ૧૨૦	૯૩ ના ૧૨૩	૭૦ ને ૩, ૭૩
૬૪ ના ૧૬	૭૪ ના ૧૮૧	૮૪ ના ૧૨૧	૯૪ ના ૧૨૩	૭૦ ને ૪, ૭૪
૬૫ ના ૧૬૧	૭૫ ના ૧૮૧	૮૫ ના ૧૨૧	૯૫ ના ૧૨૩	૭૦ ને ૫, ૭૫
૬૬ ના ૧૬૧	૭૬ ના ૧૮	૮૬ ના ૧૨૧	૯૬ ના ૧૨૪	૭૦ ને ૬, ૭૬
૬૭ ના ૧૬૧	૭૭ ના ૧૮	૮૭ ના ૧૨૧	૯૭ ના ૧૨૪	૭૦ ને ૭, ૭૭
૬૮ ના ૧૭	૭૮ ના ૧૮૧	૮૮ ના ૧૨૨	૯૮ ના ૧૨૪	૭૦ ને ૮, ૭૮
૬૯ ના ૧૭	૭૯ ના ૧૮૧	૮૯ ના ૧૨૨	૯૯ ના ૧૨૪	૭૦ ને ૯, ૭૯
૭૦ ના ૧૭	૮૦ ના ૨૦	૯૦ ના ૧૨૨	૧૦૦ ના ૧૨૫	૭૦ ને ૧૦, ૮૦

મનોપલ

દા. એક રૂપીઆનું (૪) શેર ધી આવેછે ત્યાર (૬) રૂપીઆનું કેટલા શેર આવશે વાંચ ?

જા/૦ ૨૪ શેર.

દા. એક ભીખારી પાસે (૭૦) પધ હતી અને મેં (૭) પધ આપી ત્યારે તેની પાસે કેટલા પધ ?

જા/૦ ૭૭

૫૧ ના ૨૫૧	૬૧ ના ૩૦૧	૭૧ ના ૩૫૧	૮૧ ના ૪૦૧	૯૧ ના ૪૫૧
૫૨ ના ૨૬	૬૨ ના ૩૧	૭૨ ના ૩૬	૮૨ ના ૪૧	૯૨ ના ૪૬
૫૩ ના ૨૬૧	૬૩ ના ૩૧૧	૭૩ ના ૩૬૧	૮૩ ના ૪૧૧	૯૩ ના ૪૬૧
૫૪ ના ૨૭	૬૪ ના ૩૨	૭૪ ના ૩૭	૮૪ ના ૪૨	૯૪ ના ૪૭
૫૫ ના ૨૭૧	૬૫ ના ૩૨૧	૭૫ ના ૩૭૧	૮૫ ના ૪૨૧	૯૫ ના ૪૭૧
૫૬ ના ૨૮	૬૬ ના ૩૩	૭૬ ના ૩૮	૮૬ ના ૪૩	૯૬ ના ૪૮
૫૭ ના ૨૮૧	૬૭ ના ૩૩૧	૭૭ ના ૩૮૧	૮૭ ના ૪૩૧	૯૭ ના ૪૮૧
૫૮ ના ૨૮	૬૮ ના ૩૪	૭૮ ના ૩૮	૮૮ ના ૪૪	૯૮ ના ૪૮
૫૯ ના ૨૮૧	૬૯ ના ૩૪૧	૭૯ ના ૩૮૧	૮૯ ના ૪૪૧	૯૯ ના ૪૮૧
૬૦ ના ૩૦	૭૦ ના ૩૫	૮૦ ના ૪૦	૯૦ ના ૪૫	૧૦૦ ના ૫૦

મનોપલ

દા. એક ટોપલમાં (૮૦) જાંબુ હતાં તે તેમાં (૭) નાખ્યા ત્યારે કેટલા થયા વાંચ ?

જા/૦ ૮૭

અર્થાત્ એકસી અને એકાસીના કોઠા નહીં મુકતાં તેનાં ફક્ત મનોપલ આવેલાં છે, માટે શિક્ષકે તે જાણા મુખમાં જરૂર પડતાં ગોખવવાં.

૧ નાાા ૦૦૦	૧૧ નાાા ૮૦	૨૧ નાાા ૧ ૦૦	૩૧ નાાા ૨૩૦	૪૧ નાાા ૩૦૦
૨ નાાા ૧૦૦	૧૨ નાાા ૯૦	૨૨ નાાા ૧૧૦	૩૨ નાાા ૨૪૦	૪૨ નાાા ૩૧૦
૩ નાાા ૨૦૦	૧૩ નાાા ૧૦૦	૨૩ નાાા ૧૨૦	૩૩ નાાા ૨૫૦	૪૩ નાાા ૩૨૦
૪ નાાા ૩૦૦	૧૪ નાાા ૧૧૦	૨૪ નાાા ૧૩૦	૩૪ નાાા ૨૬૦	૪૪ નાાા ૩૩૦
૫ નાાા ૪૦૦	૧૫ નાાા ૧૨૦	૨૫ નાાા ૧૪૦	૩૫ નાાા ૨૭૦	૪૫ નાાા ૩૪૦
૬ નાાા ૫૦૦	૧૬ નાાા ૧૩૦	૨૬ નાાા ૧૫૦	૩૬ નાાા ૨૮૦	૪૬ નાાા ૩૫૦
૭ નાાા ૬૦૦	૧૭ નાાા ૧૪૦	૨૭ નાાા ૧૬૦	૩૭ નાાા ૨૯૦	૪૭ નાાા ૩૬૦
૮ નાાા ૭૦૦	૧૮ નાાા ૧૫૦	૨૮ નાાા ૧૭૦	૩૮ નાાા ૩૦૦	૪૮ નાાા ૩૭૦
૯ નાાા ૮૦૦	૧૯ નાાા ૧૬૦	૨૯ નાાા ૧૮૦	૩૯ નાાા ૩૧૦	૪૯ નાાા ૩૮૦
૧૦ નાાા ૯૦૦	૨૦ નાાા ૧૭૦	૩૦ નાાા ૧૯૦	૪૦ નાાા ૩૨૦	૫૦ નાાા ૩૯૦

મનાયલ

૧ નવ, પાણી? ૧ પાણી સાત કેમ લખાય? ૧ પાણી સાત લખા.
 ૨ સો, પા? ૨ પા, સો કેમ લખાય? ૨ પા, સો લખા.
 હા, બધુ પાસે (૩) ચોપડીએ અને મગન પાસે (૮)એ ત્યારે બધુ કે
 રતાં મગન પાસે કેટલી ચોપડી વધારે છે? નં ૫

૧ ૧૦ ૧૦	૧૧ ૧૦ ૧૧૦	૨૧ ૧૦ ૨૧૦	૩૧ ૧૦ ૩૧૦	૪૧ ૧૦ ૪૧૦
૨ ૧૦ ૨૦	૧૨ ૧૦ ૧૨૦	૨૨ ૧૦ ૨૨૦	૩૨ ૧૦ ૩૨૦	૪૨ ૧૦ ૪૨૦
૩ ૧૦ ૩૦	૧૩ ૧૦ ૧૩૦	૨૩ ૧૦ ૨૩૦	૩૩ ૧૦ ૩૩૦	૪૩ ૧૦ ૪૩૦
૪ ૧૦ ૪૦	૧૪ ૧૦ ૧૪૦	૨૪ ૧૦ ૨૪૦	૩૪ ૧૦ ૩૪૦	૪૪ ૧૦ ૪૪૦
૫ ૧૦ ૫૦	૧૫ ૧૦ ૧૫૦	૨૫ ૧૦ ૨૫૦	૩૫ ૧૦ ૩૫૦	૪૫ ૧૦ ૪૫૦
૬ ૧૦ ૬૦	૧૬ ૧૦ ૧૬૦	૨૬ ૧૦ ૨૬૦	૩૬ ૧૦ ૩૬૦	૪૬ ૧૦ ૪૬૦
૭ ૧૦ ૭૦	૧૭ ૧૦ ૧૭૦	૨૭ ૧૦ ૨૭૦	૩૭ ૧૦ ૩૭૦	૪૭ ૧૦ ૪૭૦
૮ ૧૦ ૮૦	૧૮ ૧૦ ૧૮૦	૨૮ ૧૦ ૨૮૦	૩૮ ૧૦ ૩૮૦	૪૮ ૧૦ ૪૮૦
૯ ૧૦ ૯૦	૧૯ ૧૦ ૧૯૦	૨૯ ૧૦ ૨૯૦	૩૯ ૧૦ ૩૯૦	૪૯ ૧૦ ૪૯૦
૧૦ ૧૦૧૦૦	૨૦ ૧૦ ૨૦૦	૩૦ ૧૦ ૩૦૦	૪૦ ૧૦ ૪૦૦	૫૦ ૧૦ ૫૦૦

મનાયલ

૧ ઓગણત્રી સતાંખે? ખસોં ત્રણ કેમ લખાય? ખસોં ત્રણ લખા.
 ૨ ઓગણત્રી આલીનવાંત્રણ? ત્રણસો એકાવન કેમ લખાય? ત્રણસો એકાવન લખા.
 હા, છોટા પાસે (૯) ચોપડીએ અને મગન પાસે (૩) ચોપડીએ ત્યાં
 ૧ છોટા કરતાં મગન પાસે કેટલી ચોપડી ઓછી છે વા? નં ૬

૫૧ નાં ૩૮૧	૬૧ નાં ૪૫૧	૭૧ નાં ૫૩૧	૮૧ નાં ૬૦૧	૯૧ નાં ૬૮૧
૫૨ નાં ૩૯	૬૨ નાં ૪૬૧	૭૨ નાં ૫૪	૮૨ નાં ૬૧૧	૯૨ નાં ૬૯
૫૩ નાં ૩૯૧	૬૩ નાં ૪૭૧	૭૩ નાં ૫૪૧	૮૩ નાં ૬૨૧	૯૩ નાં ૬૯૧
૫૪ નાં ૪૦૧	૬૪ નાં ૪૮	૭૪ નાં ૫૫૧	૮૪ નાં ૬૩	૯૪ નાં ૭૦૧
૫૫ નાં ૪૧૧	૬૫ નાં ૪૮૧	૭૫ નાં ૫૬૧	૮૫ નાં ૬૩૧	૯૫ નાં ૭૧૧
૫૬ નાં ૪૨	૬૬ નાં ૪૯૧	૭૬ નાં ૫૭	૮૬ નાં ૬૪૧	૯૬ નાં ૭૨
૫૭ નાં ૪૨૧	૬૭ નાં ૫૦	૭૭ નાં ૫૭૧	૮૭ નાં ૬૫૧	૯૭ નાં ૭૨૧
૫૮ નાં ૪૩૧	૬૮ નાં ૫૧	૭૮ નાં ૫૮૧	૮૮ નાં ૬૬	૯૮ નાં ૭૩૧
૫૯ નાં ૪૪૧	૬૯ નાં ૫૧૧	૭૯ નાં ૫૯	૮૯ નાં ૬૬૧	૯૯ નાં ૭૪૧
૬૦ નાં ૪૫	૭૦ નાં ૫૨૧	૮૦ નાં ૬૦	૯૦ નાં ૬૭૧	૧૦૦ નાં ૭૫

મનોયલ

૬૧. ત્રણ નાણે (૮) આઠ રૂપીઆ આપીએ ત્યારે કેટલા રૂપીઆ
આપવા પડશે વાંચો? નં ૨૪

૬૨. સાત નાણે પાસેથી (૨) જે રૂપીઆ લેઈએ ત્યારે કેટલા રૂપી-
આ પાવ વાંચો? નં ૧૪

૫૧૧૦૫૧૦	૬૧૧૦૬૧૦	૭૧૧૦૭૧૦	૮૧૧૦૮૧૦	૯૧૧૦ ૯૧૦
૫૨૧૦૫૨૦	૬૨૧૦૬૨૦	૭૨૧૦૭૨૦	૮૨૧૦૮૨૦	૯૨૧૦ ૯૨૦
૫૩૧૦૫૩૦	૬૩૧૦૬૩૦	૭૩૧૦૭૩૦	૮૩૧૦૮૩૦	૯૩૧૦ ૯૩૦
૫૪૧૦૫૪૦	૬૪૧૦૬૪૦	૭૪૧૦૭૪૦	૮૪૧૦૮૪૦	૯૪૧૦ ૯૪૦
૫૫૧૦૫૫૦	૬૫૧૦૬૫૦	૭૫૧૦૭૫૦	૮૫૧૦૮૫૦	૯૫૧૦ ૯૫૦
૫૬૧૦૫૬૦	૬૬૧૦૬૬૦	૭૬૧૦૭૬૦	૮૬૧૦૮૬૦	૯૬૧૦ ૯૬૦
૫૭૧૦૫૭૦	૬૭૧૦૬૭૦	૭૭૧૦૭૭૦	૮૭૧૦૮૭૦	૯૭૧૦ ૯૭૦
૫૮૧૦૫૮૦	૬૮૧૦૬૮૦	૭૮૧૦૭૮૦	૮૮૧૦૮૮૦	૯૮૧૦ ૯૮૦
૫૯૧૦૫૯૦	૬૯૧૦૬૯૦	૭૯૧૦૭૯૦	૮૯૧૦૮૯૦	૯૯૧૦ ૯૯૦
૬૦૧૦૬૦૦	૭૦૧૦૭૦૦	૮૦૧૦૮૦૦	૯૦૧૦૯૦૦	૧૦૦૧૦૧૦૦

મનોયલ

૧ પીસતાળીદશકે ૧ ચારસો મઆસ કેમ લખાય? ૧ ચારસો પઆસ લખા.
૨ સોએ સવાય? ૨ સવાસો કેમ લખાય ૨ સવાસો લખા.

૬૩. (૧૦) દસ રૂપીઆ પાંચ નાણે આપીએ ત્યારે કેટલા રૂપી
આ આપવા પડશે વાંચો? નં ૧૦

(2)

11 1411	221 III 2	221 4	321 III 10	421 190
21 II	221) 3	221 II 4	321) 2	421 II 90
31 III	231 I 3	231 III 4	331 12	431 III 90
41) 1	241 II 3	241) 5	341 II 2	441) 99
41 I 1	241 III 3	241 14	341 III 2	441 199
51 II 2	251) 4	251 II 5	351) 6	451 II 99
51 III 2	261 I 4	261 III 5	361 16	461 III 99
61) 2	261 II 4	261 6	361 II 6	461) 99
61 I 2	261 III 4	261 10	361 III 6	461 199
701 II 2	201) 4	301 II 10	401 190	401 II 99
491 11192	521 194	591 11190	691 190	691 11192
421 193	521 1194	591 192	691 1190	691) 23
431 193	531 11194	531 192	631 11120	631 123
441 1193	541) 95	541 1192	641) 29	641 1123
441 11193	541 195	541 11192	641 129	641 11123
451 194	551 11195	551 195	651 11129	651) 24
461 194	561 111195	561 195	661 11129	661 124
461 11194	561) 96	561 11195	661 122	661 1124
461 111194	561 196	561 11195	661 122	661 11124
501 194	601 11196	601 20	601 1122	7001) 24

मन्त्रालय.

१ पंचपाश्र्वी पाननो? २ छत्रं पाननो! ३ सौ पाननो.

૬૦ (૬) પેશાનું નવસર મળે છે ત્યારે પેશાનું કેટલા શર

આવશે વારુ?

409

૬૦ નારણ પાસે (૩) ઘજોડી હતી અને (૫) લીધી અને
(૭) જીતો અને (૩) હાથો ત્યારે તેની પાસે કેટલી રહી વાર? જ.૧૨

૬. (૬) નવ ઘોડાની (૭) ઓળછે તોરે ધખા મળીને કેટલા

थाप वाङ्म

ଶ୍ରୀ ୧୩

૧-૦-૦	૧૧-૦૧૧	૨૧-૦૨૧	૩૧-૦૩૧	૪૧-૦૪૧
૨-૦-૦	૧૨-૦૧૧	૨૨-૦૨૧	૩૨-૦૨૧	૪૨-૦૨૧
૩-૦-૦	૧૩-૦૧૧	૨૩-૦૨૧	૩૩-૦૨૧	૪૩-૦૨૧
૪-૦-૦	૧૪-૦૧૧	૨૪-૦૨૧	૩૪-૦૨૧	૪૪-૦૨૧
૫-૦-૦	૧૫-૦૧૧	૨૫-૦૨૧	૩૫-૦૨૧	૪૫-૦૨૧
૬-૦-૦	૧૬-૦૧૧	૨૬-૦૨૧	૩૬-૦૨૧	૪૬-૦૨૧
૭-૦-૦	૧૭-૦૧૧	૨૭-૦૨૧	૩૭-૦૨૧	૪૭-૦૨૧
૮-૦-૦	૧૮-૦૧૧	૨૮-૦૨૧	૩૮-૦૨૧	૪૮-૦૨૧
૯-૦-૦	૧૯-૦૧૧	૨૯-૦૨૧	૩૯-૦૨૧	૪૯-૦૨૧
૧૦-૦-૦	૨૦-૦૧૧	૩૦-૦૨૧	૪૦-૦૨૧	૫૦-૦૨૧
૫૧-૦૩૧	૬૧-૦૪૧	૭૧-૦૪૧	૮૧-૦૪૧	૯૧-૦૪૧
૫૨-૦૩૧	૬૨-૦૪૧	૭૨-૦૪૧	૮૨-૦૪૧	૯૨-૦૪૧
૫૩-૦૩૧	૬૩-૦૪૧	૭૩-૦૪૧	૮૩-૦૪૧	૯૩-૦૪૧
૫૪-૦૩૧	૬૪-૦૪૧	૭૪-૦૪૧	૮૪-૦૪૧	૯૪-૦૪૧
૫૫-૦૩૧	૬૫-૦૪૧	૭૫-૦૪૧	૮૫-૦૪૧	૯૫-૦૪૧
૫૬-૦૩૧	૬૬-૦૪૧	૭૬-૦૪૧	૮૬-૦૪૧	૯૬-૦૪૧
૫૭-૦૩૧	૬૭-૦૪૧	૭૭-૦૪૧	૮૭-૦૪૧	૯૭-૦૪૧
૫૮-૦૩૧	૬૮-૦૪૧	૭૮-૦૪૧	૮૮-૦૪૧	૯૮-૦૪૧
૫૯-૦૩૧	૬૯-૦૪૧	૭૯-૦૪૧	૮૯-૦૪૧	૯૯-૦૪૧
૬૦-૦૩૧	૭૦-૦૪૧	૮૦-૦૪૧	૯૦-૦૪૧	૧૦૦-૦૪૧

મનોચલ.

૧ પચાસ ગાને? ૧ પાંચા છ રૂપીઆ ત્રણ આના બજા.

૨ બસો આને? ૨ સાંડાબાર રૂપીઆ બજા.

૬૦ (૪) પેસાનું (૪) સીર ત્યારે એક પેસાનું કેટલું? નં ૧

૬૦ (૬) પેસા (૩) ભીખારીને વેહેં આ આપવા હાથ ત્યારે ૬૨ એકને કેટલા કેટલા આપવા? નં ૨

કે પેઆના આના સોળ ને સોળને એકો ભાગ તે આર નેમ
કે પેઆનો એકો ભાગ તે પા, આર આર આને પા, કે પેઆ

૧	૧૧	૨૧	૩૧ ૦૧ ૬	૪૧ ૦૧ ૧૬
૨	૧૨	૨૨	૩૨ ૦૧ ૭	૪૨ ૦૧ ૧૭
૩	૧૩	૨૩	૩૩ ૦૧ ૮	૪૩ ૦૧ ૧૮
૪	૧૪	૨૪	૩૪ ૦૧ ૯	૪૪ ૦૧ ૧૯
૫	૧૫	૨૫ ૦૧	૩૫ ૦૧ ૧૦	૪૫ ૦૧ ૨૦
૬	૧૬	૨૬ ૦૧ ૧	૩૬ ૦૧ ૧૧	૪૬ ૦૧ ૨૧
૭	૧૭	૨૭ ૦૧ ૨	૩૭ ૦૧ ૧૨	૪૭ ૦૧ ૨૨
૮	૧૮	૨૮ ૦૧ ૩	૩૮ ૦૧ ૧૩	૪૮ ૦૧ ૨૩
૯	૧૯	૨૯ ૦૧ ૪	૩૯ ૦૧ ૧૪	૪૯ ૦૧ ૨૪
૧૦	૨૦	૩૦ ૦૧ ૫	૪૦ ૦૧ ૧૫	૫૦ ૦૧

૫૨ ૦૧	૬૧ ૦૧ ૧૧	૭૧ ૦૧ ૨૧	૮૧ ૦૧ ૩૧	૯૧ ૦૧ ૪૧
૫૩ ૦૧ ૩	૬૨ ૦૧ ૧૨	૭૨ ૦૧ ૨૨	૮૨ ૦૧ ૩૨	૯૨ ૦૧ ૪૨
૫૪ ૦૧ ૪	૬૩ ૦૧ ૧૩	૭૩ ૦૧ ૨૩	૮૩ ૦૧ ૩૩	૯૩ ૦૧ ૪૩
૫૫ ૦૧ ૫	૬૪ ૦૧ ૧૪	૭૪ ૦૧ ૨૪	૮૪ ૦૧ ૩૪	૯૪ ૦૧ ૪૪
૫૬ ૦૧ ૬	૬૫ ૦૧ ૧૫	૭૫ ૦૧ ૨૫	૮૫ ૦૧ ૩૫	૯૫ ૦૧ ૪૫
૫૭ ૦૧ ૭	૬૬ ૦૧ ૧૬	૭૬ ૦૧ ૨૬	૮૬ ૦૧ ૩૬	૯૬ ૦૧ ૪૬
૫૮ ૦૧ ૮	૬૭ ૦૧ ૧૭	૭૭ ૦૧ ૨૭	૮૭ ૦૧ ૩૭	૯૭ ૦૧ ૪૭
૫૯ ૦૧ ૯	૬૮ ૦૧ ૧૮	૭૮ ૦૧ ૨૮	૮૮ ૦૧ ૩૮	૯૮ ૦૧ ૪૮
૬૦ ૦૧ ૧૦	૬૯ ૦૧ ૧૯	૭૯ ૦૧ ૨૯	૮૯ ૦૧ ૩૯	૯૯ ૦૧ ૪૯
	૭૦ ૦૧ ૨૦	૮૦ ૦૧ ૩૦	૯૦ ૦૧ ૪૦	૧૦૦ ૦૧

અનોથલ.

૧ માળીસ દોહડો?

પા, રૂપીઆ પંદર દોહડા આ.

દા. (૧૨) પદસા આર ભીખારીને બેઠું આ આવતા ફરકને

કેટલા મળશે વાર?

દા. મદસાની (૧) કેરી મળે તો (૮) પદસાની કેટલા આવશે

દા. ૪૦

Xરૂપીઆના દોહડા આ, ને રોનો એથો ભાગ તે પચીસ તેમ રૂપીઆનો એથો ભાગ તે પા, ગાટે પચીસ દોહડો પા, રૂપીઆ.

૧ બહામ	૧૧ બાહ	૨૧ ૧ા૧	૩૧ ૧ા૧૩	૪૧ ૨ા૧૧
૨ બહા	૧૨ બાહ	૨૨ ૧ા૨	૩૨ ૨)	૪૨ ૨ા૧૨
૩ બહા	૧૩ બાહ૧	૨૩ ૧ા૩	૩૩ ૨)૧	૪૩ ૨ા૧૩
૪ બા	૧૪ બાહ૨	૨૪ ૧ા	૩૪ ૨)	૪૪ ૨ા
૫ બા૧	૧૫ બાહ૩	૨૫ ૧ા૧૧	૩૫ ૨)૩	૪૫ ૨ા૧૧૧
૬ બા૨	૧૬ ૧)	૨૬ ૧ા૨	૩૬ ૨ા	૪૬ ૨ા૧૨
૭ બા૩	૧૭ ૧) ૧	૨૭ ૧ા૩	૩૭ ૨ા૧	૪૭ ૨ા૧૩
૮ બા	૧૮ ૧) ૨	૨૮ ૧ા	૩૮ ૨ા૨	૪૮ ૩)
૯ બા૧	૧૯ ૧) ૩	૨૯ ૧ા૧૧	૩૯ ૨ા૩	૪૯ ૩)૧
૧૦ બા૨	૨૦ ૧ા	૩૦ ૧ા૨	૪૦ ૨ા	૫૦ ૩)૨
૫૧ ૩) ૩	૬૧ ૩ા૧ ૧	૭૧ ૪ા ૩	૮૧ ૫) ૧	૯૧ ૫ા૩
૫૨ ૩ા	૬૨ ૩ા૨ ૨	૭૨ ૪ા	૮૨ ૫) ૨	૯૨ ૫ા૧૧
૫૩ ૩ા ૧	૬૩ ૩ા૧ ૩	૭૩ ૪ા૧૧	૮૩ ૫) ૩	૯૩ ૫ા૧૧૧
૫૪ ૩ા ૨	૬૪ ૪	૭૪ ૪ા૨	૮૪ ૫ા	૯૪ ૫ા૧૨
૫૫ ૩ા ૩	૬૫ ૪) ૧	૭૫ ૪ા૩	૮૫ ૫ા ૧	૯૫ ૫ા૧૩
૫૬ ૩ા	૬૬ ૪) ૨	૭૬ ૪ા	૮૬ ૫ા ૨	૯૬ ૬)
૫૭ ૩ા ૧	૬૭ ૪) ૩	૭૭ ૪ા૧૧	૮૭ ૫ા ૩	૯૭ ૬) ૧
૫૮ ૩ા ૨	૬૮ ૪ા	૭૮ ૪ા૧૨	૮૮ ૫ા	૯૮ ૬) ૨
૫૯ ૩ા૩	૬૯ ૪ા ૧	૭૯ ૪ા૧૩	૮૯ ૫ા ૧	૯૯ ૬) ૩
૬૦ ૩ા	૭૦ ૪ા ૨	૮૦ ૫	૯૦ ૫ા ૨	૧૦૦ ૬ા

મંત્રોચ્ચ.

સાઠ બહામે?

પાણાચાર હાકડા બહામે.

પંચોતેર બહામે?

સાડાચાર હાકડા ત્રણ બહામે બહામે.

સા બહામે?

સવા છ હાકડા બહામે.

હાં (૧૬) રૂપીયા ચાર બહામે વેહુંચી આપવા હાં નો હરકને
કેટલા આપવા. નં ૪

X હાકડાની બહામે સોળ ને સોળનો ચોથો ભાગ ને ચાર તેમ હાક-
ડાનો ચોથો ભાગ પા, માટે ચાર બહામે પા, હાકડો.

૭૧ ૦૧	૮૨૧ ૨૧૧	૧૫૭૧ ૫૧	૨૩૨૧ ૨૧૧	૧૦૦ ૩૧	૧૦૦૦ ૩૩૧
૧૫ ૦૧	૬૦ ૩	૧૬૫ ૫૧	૨૪૦ ૮	૨૦૦ ૬૧	૨૦૦૦ ૬૬૧
૨૨૧ ૦૧	૬૭૧ ૩૧	૧૭૨૧ ૫૧	૨૪૭૧ ૮૧	૩૦૦ ૧૦	૩૦૦૦ ૧૦૦
૩૦ ૧	૧૦૫ ૩૧	૧૮૦ ૬	૨૫૫ ૮૧	૪૦૦ ૧૩૧	૪૦૦૦ ૧૩૩૧
૩૭૧ ૧૧	૧૧૨૧ ૩૧	૧૮૭૧ ૬૧	૨૬૨૧ ૮૧	૫૦૦ ૧૬૧	૫૦૦૦ ૧૬૬૧
૪૫ ૧૧	૧૨૦ ૪	૧૯૫ ૬૧	૨૭૦ ૯	૬૦૦ ૨૦	૬૦૦૦ ૨૦૦
૫૨૧ ૧૧	૧૨૭૧ ૪૧	૨૦૨૧ ૬૧	૨૭૭૧ ૯૧	૭૦૦ ૨૩૧	૭૦૦૦ ૨૩૩૧
૬૦ ૨	૧૩૫ ૪૧	૨૧૦ ૭	૨૮૫ ૯૧	૮૦૦ ૨૬૧	૮૦૦૦ ૨૬૬૧
૧૭૧ ૨૧	૧૪૨૧ ૪૧	૨૧૭૧ ૭૧	૨૮૨૧ ૯૧	૯૦૦ ૩૦	૯૦૦૦ ૩૦૦
૭૫ ૨૧	૧૫૦ ૫	૨૨૫ ૭૧	૩૦૦ ૧૦	૧૦૦૦ ૩૩૧	૧૦૦૦૦ ૩૩૩૧

મનોયજ્ઞ.

૧ સતાણું સવા?

૧ એકસો સવા એકવીશ બખો.

૨ ગેવાણું હાકુ ?

૨ એકસો સાડી અડતાળી બખો.

૩ નવાણું સવા?

૩ એકસો પાણી એવીશ બખો.

૪ નવાણું અઠીએ બ?

૪ બચોશાડીસુડતાળીશ બખો.

૫ બસો પચાસ સર?

૫ સાડાસાત બખો.

૬ બે હજાર સર?

૬ પાણી સડસેટ બખો.

૭ ચાર હજાર સર?

૭ એકસો સવા તેત્રીસ બખો.

૮ દસ હજાર સર?

૮ ત્રણસો સવા તેત્રીસ બખો.

૯ સતાણું ઉઠું ત્રણ?

૯ ત્રણસો સાડો ઓગણચાળીશ બખો.

Xબાજના હીસાબ મણવામાં ત્રીશ સરનો એક હાકડો મણાયછે
 ગાટે ત્રીસનો ઓથો ભાગ તે સાડાસાત અને હાકડાનો ઓથોભાગ
 તે પા, ગાટે સાડાસાતનો પા, હાકડો કહેવાય છે.

૧	૧૧	૨૧	૩૧	૪૧	૫૧	૬૧	૭૧	૮૧	૯૧	૧૦૬
૨	૧૨	૨૨	૩૨	૪૨	૫૨	૬૨	૭૨	૮૨	૯૨	૨૦૬
૩	૧૩	૨૩	૩૩	૪૩	૫૩	૬૩	૭૩	૮૩	૯૩	૩૦૬
૪	૧૪	૨૪	૩૪	૪૪	૫૪	૬૪	૭૪	૮૪	૯૪	૪૦૬
૫	૧૫	૨૫	૩૫	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫	૮૫	૯૫	૫૦૬
૬	૧૬	૨૬	૩૬	૪૬	૫૬	૬૬	૭૬	૮૬	૯૬	૬૦૬
૭	૧૭	૨૭	૩૭	૪૭	૫૭	૬૭	૭૭	૮૭	૯૭	૭૦૬
૮	૧૮	૨૮	૩૮	૪૮	૫૮	૬૮	૭૮	૮૮	૯૮	૮૦૬
૯	૧૯	૨૯	૩૯	૪૯	૫૯	૬૯	૭૯	૮૯	૯૯	૯૦૬
૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	૧૦૦	૧૦૦૦૬

હાકરાંમિને ૬૨ એક પાઠો જોવા. અને કાપતા આવડ્યા પ-
છી મેરેતાણમે એક પાઠો એક એ અનુક્ર. પ્રગણિ (૧૦૦) સુધી જા-
નતાં શીખવવાનો મહાવરો પાડવો.

હાકરાંમિને ૬૨ એક પાઠો જોવા અને કાપતા આવડ્યા પ-
છી મેરેતાણમે કાળા પાઠો આવડે ૬૨ક આંકડો કાઢી જોવાવાવશે. તે-
મને (૧) કાઢીને પૂછવું કે આનું નામ શું? એકડો. પછી બિન્દી પાસે (૦)
કાઢીને પૂછવું કે આનું નામ શું? મીઠું. હવે, બાકી એ શું કહેવાય?
એકડે મીઠું ૬૨. આ પ્રગણિ ૬૨ એક પાઠો જોવાને મેરેતાણમે હા-
કરાંમિને રાગના આવડે. પછી બિન્દી મનોપાત્ર પ્રગણિ પૂછવું તથા
વખાવવું.

મનોપાત્ર.

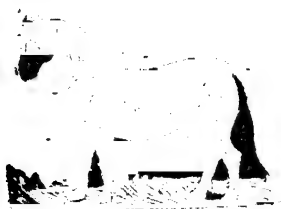
- જોખણના.
૧ એકડે, છગડે?
૨ ત્રગડે, સાતડે?
૩ પાંચડે, મીઠું?
૪ બઉ, છગડા?
૫ નવડે, ત્રગડે?
૬ એકડે, ને જ મીઠું?

- કાપણના પ્ર
૧ એકડે, છગડે સોળ લખા.
૨ ત્રગડે, સાતડે સાતગ્રાસ લખા.
૩ પાંચડે, મીઠું પચાસ લખા.
૪ બઉ, છ કાચીડ નખા.
૫ નવડે, ત્રગડે ત્રાણ લખા.
૬ એકડે, ને જ મીઠું સા લખા.

× કાપણની વખતે વર્ગમાં કાણુ પાડીયું કાગર રાખ્યું.

2113

મૂળાક્ષર

(૨૬)
મુળાક્ષર.
૧૨૨.

અ આ ઇ ઈ ઉ ઊ એ ઐ ઓ ઔ
અં અઃ

અંન.

ક ખ ગ ઘ ઘ જ ઝ ઞ ટ ઠ ડ ઢ ણ ત થ દ
ધ ન પ ફ બ ભ મ ય ર લ વ શ ષ હ ળ

છાકરાંઓને બાલતાં અને લખતાં આવડ્યાં પછી મહેતાજીએ
કળા પાટીઆપર નિચેના મનોપત્ન પ્રમાણે અક્ષર કાઢી ઓળખાવવા અ
ને લખાવવા.

મનોપત્ન

ઓ	શ	હ	વ	એ	શ	ર	મ	ત
સ	ર	મ	ત	ક	ર	ત	ર	જ
ડ	મ	ન	ડ	ર	હ	ન	હ	ળ

૧ ટીપ—અ, ઇ, ઉ એ સ્વરો બાલવામાં ટુકાણે માટે એને
હસ્ત કે લઘુ કહેછે અને બાકીના બધા સ્વરો બાલવામાં લાંબાણે મા-
ટે તેને દીર્ઘ કે ગુરુ કહે છે. પરંતુ એ, ઐ, ઓ, ઔ, અં, અઃ એ
સંધી સ્વરો કહેવાય છે.

૨ ટીપ—ડ અને ન એ બે અંનનો ગુનરાતી લખવામાં આ
વતા નથી અને ક્ષ તથા ત્ત એ બે અક્ષરો જોડા અક્ષર છે માટે અંન
નમાં લખ્યા નથી.

સ્વર: આ ઇ ઈ ઉ ઊ એ ઐ ઓ ઔ અં અઃ
નિશાણી. ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ :

નામ કાનો - હર્ય દીર્ઘ - હર્ય દીર્ઘ એક બે કાનો કાનો અનુ વિસ
અન્નુ અન્નુ વડું વડું માત્રા માત્રા માત્રા બે માત્રાસ્વાર ભં.

મેહેતાજીએ છોકરાંઓને સમજાવવું કે અક્ષરની આગળ પાન ક
હાય એનું નામ કાનો. અને અક્ષર ઉપર પાન કહાય એનું નામ માત્રા. અ
ક્ષર ઉપર મીંડું કહાય એનું નામ અનુસ્વાર અને અક્ષર આગળ બે મીં
ડા કહાય એનું નામ વિસર્ગ.

મનોમત્ત.

આ, ની નિશાણીનું નામ શું?	કાનો કોની નિશા ણીને કહેવો.	કાનો લખો.
ઇ, ની નિશાણીનું નામ શું?	દીર્ઘ અન્નુ કોની નિશાણીને કહેવું.	દીર્ઘ અન્નુ લખો.
ઐ, ની નિશાણીનું નામ શું?	કાનો બે માત્રા કોની નિશાણીને કહેવું	કાનો બે મા ત્રા લખો.
ઐ, ની નિશાણીનું નામ શું?	અનુસ્વાર કોની નિશાણીને કહેવું	અનુસ્વાર લખો.
અં ની નિશાણીનું નામ શું?	વિસર્ગ કોની નિ શાણીને કહેવું.	વિસર્ગ લખો.

x ધ્યાન — અનુસ્વાર અને વિસર્ગ અ, સ્વરને લાગ્યાથી ને પ્ર
માણે બાલાયએ તેજ પ્રમાણે બિન્ન સ્વરોને લગવાથી બાલાય છે તેજ
આ, ઇ, ઊ, એ, ઐ, ઓ, આઃ ઇઃ ઉઃ ઇત્યાદી.

ક કા કિ કી કુ કૂ કં કે કો કો કં કઃ
ખ ખા ખિ ખી ખુ ખૂ ખં ખે ખો ખો ખં ખઃ

છોકરાઓને દરેએક પદ બોલતાં અને બળવાં આવ્યા પછી
મેહેતાશ્યે સગળવવું કે વ્યંજનમાં સ્વરની નિશાણી મળવાથી ખા^x
રાખડી પાપછે માટે બારાખડીમાં જે અક્ષર ટુંકા બોલાયછે તેને -હસ્વ
અને જે લાંબા બોલાયછે તેને ઘીંધ કહેછે.

×(ક) આગળ આ, સ્વરની નિશાણી (ા) કાનો મૂકીએ ત્યારે
ક,માં આ, સ્વર મળવાથી (કા) પાપછે માટે ક, ને કાનો (કા.) તેમ
ખ, ને કાનો (ખા.)

(ક) ની પાછલી બાજુએ થીઇ, સ્વરની નિશાણી (િ)-હ
સ્વ અઞ્જતુ મેજવીએ ત્યારે ક,માં ઇ, સ્વર મળવાથી (કિ) પાપછે મા^o
ટે ક, ને -હસ્વ અઞ્જતુ (કિ.) તેમ ખ, ને -હસ્વ અઞ્જતુ (ખિ.)

(ક) ની આગલી બાજુએથી ઇ સ્વરની નિશાણી (ી) ઘીંધ
અઞ્જતુ મેજવીએ ત્યારે ક,માં ઇ, સ્વર મળવાથી (કી) પાપ છે માટે
ક, ને ઘીંધ અઞ્જતુ (કી) તેમ ખ, ને ઘીંધ અઞ્જતુ (ખી.)

(ક) ની નિચે ઊ સ્વરની નિશાણી (ૃ)-હસ્વ વરકું મેજવીએ
ત્યારે ક,માં ઊ સ્વર મળવાથી (કુ) પાપછે માટે ક, ને -હસ્વ વરકું (કુ)
તેમ ખ, ને -હસ્વ વરકું (ખુ.)

(ક) ની નિચે ઊ, સ્વરની નિશાણી (ં) ઘીંધ વરકું મેજવી
એ ત્યારે ક,માં ઊ, સ્વર મળવાથી (કૂ) પાપ છે માટે ક, ને ઘીંધ વરકું
() તેમ ખ, ને ઘીંધ વરકું (ખૂ.)

(ક) ની ઉપર એ, સ્વરની નિશાણી (ા) એક માત્રા મૂકી
એ ત્યારે ક,માં એ, સ્વર મળવાથી (કે) પાપછે માટે ક, ને એક માત્રા

(૧૨)

મ મા મિ મી મુ મૂ મે મૈ મો મૌ મં મઃ
 ધ ધા ધિ ધી ધુ ધૂ ધે ધૈ ધો ધૌ ધં ધઃ
 ન ના નિ ની નુ નૂ ને નૈ નો નૌ નં નઃ

હસ્ત સ્વરની નિશાણી અંગનની ડાબી તરફ અને દીર્ઘ સ્વર
 ની નિશાણી અંગનની જમણી તરફ હોયછે માટે ડાબી તરફના તેટલા,
 -હસ્ત અને જમણી તરફના તેટલાને દીર્ઘ લાગવા.

(ક) તેમ ખ, ને એક માત્રા (ખ.)

(ક) ની ઉપર ઐ, સ્વરની નિશાણી (૨) ખ માત્રા મૂકીએ
 ત્યારે ક,માં ઐ, સ્વર મળવાથી (કૈ) થાયછે માટે ક, ને ખ માત્રા (કૈ)
 તેમ ખ, ને ખ માત્રા (ખૈ.)

(ક) ની આગળ અને ઉપર ઓ, સ્વરની નિશાણી (૩) કાનો
 એક માત્રા મૂકીએ ત્યારે ક,માં ઓ સ્વર મળવાથી (કો) થાયછે માટે ક
 ને કાનો એક માત્રા (કો) તેમ ખ, ને કાનો એક માત્રા (ખો.)

(ક) ની આગળ અને ઉપર ઔ, સ્વરની નિશાણી (૪) કાનો
 ખ માત્રા મૂકીએ ત્યારે ક,માં ઔ સ્વર મળવાથી (કૌ) થાયછે માટે ક
 ને કાનો ખ માત્રા (કૌ) તેમ ખ, ને કાનો ખ માત્રા (ખૌ.)

(ક) ની ઉપર અં, સ્વરની નિશાણી (૫) અનુસ્વાર મૂકીએ
 ત્યારે ક,માં અં, સ્વર મળવાથી (કં) થાયછે માટે ક, ને અનુસ્વાર (કં)
 તેમ ખ, ને અનુસ્વાર (ખં)

(ક) ની આગળ અઃ, સ્વરની નિશાણી (૬) વિસર્ગ મૂકીએ
 ત્યારે ક,માં અઃ સ્વર મળવાથી (કઃ) થાયછે માટે ક, ને વિસર્ગ (કઃ)
 તેમ ખ, ને વિસર્ગ (ખઃ)

(૩૪)

શ	શા	શિ	શી	શુ	શૂ	શે	શૈ	શે	શૌ	શાં	શઃ
ષ	ષા	ષિ	ષી	ષુ	ષૂ	ષે	ષૈ	ષે	ષૌ	ષાં	ષઃ
સ	સા	સિ	સી	સુ	સૂ	સે	સૈ	સે	સૌ	સાં	સઃ
હ	હા	હિ	હી	હુ	હૂ	હે	હૈ	હે	હૌ	હાં	હઃ
જ	જા	જિ	જી	જુ	જૂ	જે	જૈ	જે	જૌ	જાં	જઃ

છોકરાંઓને દરએક પદ બોલતાં અને લખતાં આવડવા પછી મહેતાજીએ જોડણીના નિયમ પ્રમાણે એટલે કે ને કાનો (કા) અને તેથી ઉલટા નિયમ પ્રમાણે એટલે કે કા, આવે કાનો. એ પ્રમાણે દરએક પદો બોલતાં સિખથી પાઠ કરાવવા પછી મહેતાજીએ કાળાં પાઠીઆપર નિયેનાં મનોપત્ન પરમાણે અક્ષર કાઠી ઓળખાવવા અને લખાવવા.

મનોપત્ન.

ક	ગ	પ	ળ	ધ	ર	ખી	મા	ત
કી	ર	ડી	મ	ગો	પી	લો	ભ	જો
કા	મ	કુ	ટો	લો	ઓ	ટ	શુ	મ

છોકરાંઓને બારાખડીનું જ્ઞાન સાચી રીતે થવા પછી મહેતાજીએ સમજાવવું કે બારાખડી ગાહેજા કોઇ પણ અક્ષર ઉપર અનુસ્વાર આવે ત્યારે તેનો સંઘટ્ટાર અનુનાસીક થાય છે.

જમ કા હા હું શું તું મં હં જં તેં કાં ઇત્યાદિ

મહેતાજીએ બાળબાળી મૂળાક્ષર અને બારાખડીનું જ્ઞાન છોડી દરાંઓને ગુજરાતી મૂળાક્ષર અને બારાખડીની પેઠે આપી તે મૂળ જ મનોપત્ન પુછવાં.

મૂળાક્ષર

સ્વર

અ આ ઇ ઈ ઉ ઊ ઋ ઋ લૃ લૃ ણ ણ ઓ ઓ-
અં અં;

વ્યંજન.^x

ક ક્ષ મ વ હ, ચ છ જ ઝ ઞ ટ ઠ ઢ ઢ ણ ત
થ દ ધ ન પ ફ બ ભ મ ય રી લ વ શ ષ સ હ
ળ ક્ષ જ.

વારાક્ષરી.

ક કા કી કી કુ ક્ કૈ કૈ કો કૌ કં ક;
ઘ ઘા ઘી ઘી ઘુ ઘ્ ઘે ઘે ઘો ઘૌ ઘં ઘ;
ગ ગા ગે ગો ગુ ગ્ ગે ગે ગો ગૌ ગં ગ;
ઘ ઘા ઘિ ઘી ઘુ ઘ્ ઘે ઘે ઘો ઘૌ ઘં ઘ;
ઢ ઢા ઢિ ઢી ઢુ ઢ્ ઢે ઢે ઢો ઢૌ ઢં ઢ;

^x ઇપ—ક્ષ અને જ એ બે મૂળાક્ષર છે પરંતુ જાળબાધી બે
અવામાં બંધે અચાર છે માટે અંગનમાં લખ્યા છે.

ब बा बि बी बु भू बे बै बो भौ बं बः

छ छा छि छी छु छू छे छै छो छो छं छः

ज जा जि जी जु जू जे जै जो भौ जं जः

झ झा झि झी झु झू जे झै झो झौ जं झः

ञ ञा ञि ञी ञु ञू जे ञै ञो ञौ जं ञः

ट टा टि टी टु टू टे टै टो टौ टं टः

ठ ठा ठि ठी ठु ठू ठे ठै ठो ठौ ठं ठः

ड डा डि डी डु डू डे डै डो डौ डं डः

ढ ढा ढि ढी ढु ढू ढे ढै ढो ढौ ढं ढः

ण णा णि णी णु णू जे णै णो णौ जं णः

त ता ति तो तु तू ते तै तो तौ तं तः

थ था थि थी थु थू थे थै थो थौ थं थः

द दा दि दी दु दू दे दै दो दौ दं दः

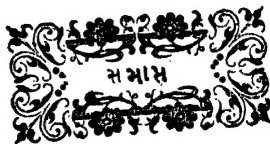
ध धा धि धी धु धू धे धै धो धौ धं धः

न ना नि नो नु नू ने नै नो नौ नं नः

प पा पि पो पु पू पे पै पो पौ पं पः

फ फा फि फी फु फू फे फै फो फौ फं फः

व वा वि वी वु वू वे वै वो वौ वं वः
 भ भा भि भी भु भू भे भै भो भौ भं भः
 म मा मि मी मु मू मे मै मो मौ मं मः
 य या यि यी यु यू ये यै यो यौ यं यः
 र रा रि री रु रू रे रै रो रौ रं रः
 ल ला लि ली लु लू ले लै लो लौ लं लः
 व वा वि वी वु वू वे वै वो वौ वं वः
 श शा शि शी शु शू शे शै शो शौ शं शः
 ष षा षि षी षु षू षे षै षो षौ षं षः
 स सा सि सी सु सू से सै सो सौ स सं सः
 ह हा हि ही हु हू हे है हो हौ हं हः
 ङ ङा ङि ङी ङु ङू ङे ङै ङो ङौ ङं ङः
 क्ष क्षा क्षि क्षी क्षु क्षू क्षे क्षै क्षो क्षौ क्षं क्षः
 ज्ञ ज्ञा ज्ञि ज्ञी ज्ञु ज्ञू ज्ञे ज्ञै ज्ञो ज्ञौ ज्ञं ज्ञः

જાહેર ખબર

આ એપ્રિલ નીચે લખેલી જગ્યાએથી રોક
કી કીમતે મળશે.

અમદાવાદમાં અમારી (અમદાવાદ ખંચલુક
ડીપોઝીટરી) પાસેથી.

નડીઆમાં રાંઠ કાશીપ્રતાપ સદાશીવ હાઇ
સ્કુલના આસીરટ્ટ માસ્તર પાસેથી.

રાજકોટમાં રાંઠ ઉત્તમરામ નરભિરામ હાઇ-
સ્કુલના હેડમાસ્તર પાસેથી.

ભુજમાં રાંઠ દીનાનાથ સંભુનાથ પાસેથી.

મુંબાઈમાં રાંઠ મણીભાઈ હરલાલ રાંઠ
જમશેદજી જીજીભાઈની ગામાર
વી ખંચસ્કુલના માસ્તર પાસેથી.

ભરૂચમાં રાંઠ આપાલાલ ભાઈ સંકર હાઇ
સ્કુલના આસીરટ્ટ માસ્તર પા-
સેથી.

તાં ૧૫ મી } સદાશીવ હરલાલ મહેતા
મએ સને } અમદાવાદ.
૧૮૭૩. } રાંઠ આ ડીપોઝીટરી મળુતરા પાસે

